Temat lekcji	zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
I. Świat i Europa w drugiej połowie XIX wieku						
Wojna krymska i zjednoczenie Włoch	- Wojna krymska i jej następstwa - Plany zjednoczenia Włoch - Wojna z Austrią i jej skutki - Zjednoczenie Włoch	- umiejscawia w czasie wojnę krymską (1853-1856), powstanie Królestwa Włoch (1861) - rozpoznaje postać Giuseppe Garibaldiego - podaje skutki wojny krymskiej - podaje główne etapy jednoczenia Włoch	- poprawnie posługuje się pojęciami: odwilż posewastopolska, risorgimento - umiejscawia w czasie: przyłączenie Wenecji do Włoch (1866), przyłączenie Rzymu do Włoch (1870) - umiejscawia w czasie i przestrzeni wyprawę „tysiąca czerwonych koszul” (1860) - rozpoznaje postacie: Wiktora Emanuela II, Camilla Cavoura - tłumaczy, jaką rolę w procesie jednoczenia Włoch odegrał Piemont - przedstawia proces jednoczenia Włoch	- poprawnie posługuje się pojęciem panslawizm - umiejscawia w czasie wojnę koalicji francusko-sardyńskiej z Austrią (1859) - wskazuje na mapie etapy jednoczenia Włoch - rozpoznaje postacie: Mikołaja I, Aleksandra II - omawia przebieg wojny krymskiej - szczegółowo przedstawia politykę prowadzoną przez rząd Camilla Cavoura - objaśnia, dlaczego zjednoczenie Włoch można nazwać procesem oddolnym	- umiejscawia w czasie pokój w Paryżu (1856) - umiejscawia w czasie i przestrzeni bitwy pod Magentą i Solferino (1859) - umiejscawia w czasie i przestrzeni zdobycie Sewastopola (1855) - wykazuje i uzasadnia, dlaczego wojna krymska może być uważana za koniec porządku wiedeńskiego - zestawia koncepcje zjednoczenia Włoch proponowane przez Giuseppe Garibaldiego i Camilla Cavoura - wykazuje i uzasadnia, jaką rolę odgrywała Francja w procesie jednoczenia W łoch	- formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, jakie znaczenie dla sytuacji politycznej w Europie miała klęska Rosji w wojnie krymskiej - ocenia i uzasadnia rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldiego w jednoczeniu państwa włoskiego
Zjednoczenie Niemiec	- Wielkie czy Małe Niemcy? - Związek Północnoniemiecki - Wojna z Francją i zjednoczenie Niemiec - Komuna Paryska	- poprawnie posługuje się pojęciem zjednoczenie „krwią i żelazem” - umiejscawia w czasie ustanowienie Cesarstwa Niemieckiego (I 1871) - rozpoznaje postać Ottona von Bismarcka - tłumaczy, na czym miał polegać proces jednoczenia Niemiec „krwią i żelazem”	- poprawnie posługuje się pojęciami: Małe Niemcy, Wielkie Niemcy, Komuna Paryska - umiejscawia w czasie: wojnę koalicji prusko-austriackiej z Danią (1864), wojnę prusko-austriacką (1866), wojnę	- umiejscawia w czasie: utworzenie Niemieckiego Związku Celnego (1834), utworzenie Związku Północnoniemieckiego (1867), powstanie Austro-Węgier (1867), Komunę Paryską (III-V 1871)	- umiejscawia w czasie: pokój w Pradze (1866), pokój we Frankfurcie (V 1871) - umiejscawia w czasie i przestrzeni bitwę pod Sadową (1866), oblężenie i kapitulację Sedanu (1870) - rozpoznaje postacie: Louisa Adolphe’a Thiersa, Franciszka	- formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, która spośród wojen stoczonych przez Prusy była najważniejsza i najbardziej ryzykowna - ocenia i uzasadnia politykę zjednoczeniową Ottona von Bismarcka

		- podaje wydarzenia, które składały się na proces jednoczenia Niemiec „krwią i żelazem”	francusko-pruską (1870) - rozpoznaje postacie: Wilhelma I Hohenzollerna, Napoleona III - opisuje przyczyny i skutki wojny Austrii z Prusami - charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej - przedstawia, jakimi metodami Otto von Bismarck zdecydował się dokonać zjednoczenia Niemiec	- wskazuje na mapie etapy jednoczenia Niemiec - omawia proces budowania potęgi gospodarczej i politycznej Prus w XIX w. - szczegółowo przedstawia przyczyny i skutki wojny Prus i Austrii z Danią - objaśnia, na czym polegała rywalizacja Austrii i Prus w procesie jednoczenia państw niemieckich - objaśnia, dlaczego zjednoczenie Niemiec można nazwać procesem odgórnym	Józefa I, Jarosława Dąbrowskiego, Walerego Wróblewskiego - wykazuje i uzasadnia, jakie znaczenie dla układu sił w Europie miało powstanie Cesarstwa Niemieckiego - wykazuje i uzasadnia, na czym polegało rewolucyjne znaczenie Komuny Paryskiej - analizuje różnice i podobieństwa w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec	
Stany Zjednoczone w XIX wieku - wojna secesyjna i rozwój potęgi	- Stany Zjednoczone i ich społeczeństwo - Wojna secesyjna - Konsekwencje wojny secesyjnej - Napływ ludności do USA - Budowa potęgi USA	- umiejscawia w czasie wojnę secesyjną (1861-1865) - rozpoznaje postać Abrahama Lincolna - podaje przyczyny i skutki wojny secesyjnej - tłumaczy, jakie znaczenie dla przebiegu wojny secesyjnej miało ogłoszenie dekretu o zniesieniu niewolnictwa	- poprawnie posługuje się pojęciami: demokraci, republikanie, secesja, wojna totalna - umiejscawia w czasie: wybór Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), zniesienie niewolnictwa w USA (1863) - umiejscawia w czasie i przestrzeni bitwę pod Gettysburgiem (1863)	- poprawnie posługuje się pojęciami: izolacjonizm, abolicjonizm, taktyka spalonej ziemi - umiejscawia w czasie: ogłoszenie doktryny Monroego (1823), powstanie Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861) - umiejscawia w czasie i przestrzeni atak na Fort Sumter (1861)	- wskazuje na mapie rozwój terytorialny USA w XIX w. - rozpoznaje postać Jeffersona Davisa - zestawia potencjał gospodarczy, społeczny i polityczny obu stron konfliktu w wojnie secesyjnej - analizuje skutki ekspansji terytorialnej Stanów Zjednoczonych - szczegółowo omawia sytuację rdzennej ludności Stanów	- formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, jakie znaczenie dla Stanów Zjednoczonych miała wojna secesyjna - formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, czym różniło się społeczeństwo Stanów Zjednoczonych od społeczeństw krajów europejskich

			- rozpoznaje postacie: Ulyssesa Granta, Roberta Lee - tłumaczy, jaki wpływ na gospodarkę i społeczeństwo miała migracja z Europy - charakteryzuje kwestię niewolnictwa i jej wpływ na konflikt między Północą a Południem - opisuje najważniejsze cechy polityczne, gospodarcze i społeczne skutki wojny secesyjnej	- rozpoznaje postacie: Jamesa Monroego, Williama Shermana - omawia sytuację społeczną i gospodarczą w USA w pierwszej połowie XIX w. - objaśnia, na czym polegała polityka izolacjonizmu - omawia przebieg wojny secesyjnej	Zjednoczonych w XIX w.	
Kolonializm i nowy podział świata na przełomie XIX i XX wieku	- Kolonializm w XIX wieku - Kolonizacja Afryki - Kolonializm w Azji - Konsekwencje kolonializmu	- poprawnie posługuje się pojęciami: kolonializm, imperializm - podaje przyczyny ekspansji kolonialnej - podaje skutki ekspansji kolonialnej - tłumaczy, dlaczego dochodziło do konfliktów kolonialnych	- poprawnie posługuje się pojęciami: metropolia, protektorat, eksterminacja - umiejscawia w czasie: I wojnę opiumową (1839-1841), początek reformy Meiji (1868) - wskazuje na mapie zasięg imperiów kolonialnych mocarstw europejskich w Afryce i Azji - charakteryzuje ekonomiczne, polityczne, militarne,	- poprawnie posługuje się pojęciami: dominium, półkolonia - rozpoznaje postać Cecila Rhodesa - umiejscawia w czasie powstanie tajpingów (1851-1864), powstanie sipajów (1857-1859), powstanie bokserów (1899-1901), I wojnę burską (1880-1881), II wojnę burską (1899-1902) - charakteryzuje proces kolonizacji Afryki przez Wielką Brytanię, Niemcy i Włochy	- rozpoznaje postacie: Mutsuhito, Ferdinanda de Lessepsa - umiejscawia w czasie: otwarcie Japonii (1854), otwarcie Kanału Sueskiego (1869), powstanie Mahdiego (1881-1899), konferencję berlińską (1885), - analizuje przykłady oporu rdzennych ludów Afryki i Azji wobec kolonizatorów - wykazuje i uzasadnia, jakie znaczenie miał Kanał Sueski dla	- ocenia i uzasadnia postawy kolonizatorów wobec rdzennej ludności Afryki - ocenia i uzasadnia skutki ekspansji kolonialnej w Afryce i Azji - ocenia i uzasadnia znaczenie XIX-wiecznego kolonializmu dla metropolii i państw kolonizowanych

			społeczne i kulturowe przyczyny ekspansji kolonialnej - tłumaczy, dlaczego Japonia w przeciwieństwie do Chin nie uległa kolonizacji - opisuje skutki rozwoju kolonializmu w XIX w. dla mieszkańców Europy i kolonizowanych kontynentów	- omawia przykłady konfliktów kolonialnych - szczegółowo przedstawia politykę mocarstw europejskich wobec Chin	polityki kolonialnej i imperialnej w XIX w. - analizuje przykłady zbrodni kolonizatorów w Afryce	
Przemiany społeczne - nowe ideologie i ruchy polityczne	- Demokratyzacja w Europie - Socjalizm i ruch robotniczy - Chrześcijańska demokracja i nacjonalizm - Ruch na rzecz równouprawnienia kobiet	- poprawnie posługuje się pojęciami: demokratyzacja, antysemityzm, emancypacja - umiejscawia w czasie przyznanie praw wyborczych kobietom w Polsce (1918) - podaje nowe ideologie i ruchy społeczne, które powstały w pierwszej połowie XIX w. - podaje postulaty ruchu emancypacyjnego kobiet	- poprawnie posługuje się pojęciami: socjaldemokracja, chrześcijańska demokracja, nacjonalizm, anarchizm - umiejscawia w czasie: przyznanie powszechnego prawa wyborczego we Francji (1848), ogłoszenie Encykliki Rerum novarum (1891) - rozpoznaje postacie: Karola Marksa, Leona XIII - tłumaczy, na czym polegał proces demokratyzacji - opisuje najważniejsze postulaty ideologii	- poprawnie posługuje się pojęciami: internacjonalizm, solidaryzm społeczny, sufrażystki, feminizm - umiejscawia w czasie: powstanie I Międzynarodówki (1864), powstanie II Międzynarodówki (1889) - rozpoznaje postać Eduarda Bernsteina - omawia okoliczności powstania ruchu robotniczego - szczegółowo przedstawia podstawy ideologiczne nacjonalizmu - wskazuje przykłady działań na rzecz	- poprawnie posługuje się pojęciem darwinizm społeczny - umiejscawia w czasie powstanie pierwszej partii robotniczej (1869) - wykazuje i uzasadnia, jaką rolę w ruchu robotniczym miała odgrywać I i II Międzynarodówka - wykazuje i uzasadnia, jakie postulaty dzieliły anarchistów od socjalistów	- ocenia i uzasadnia skutki demokratyzacji

			socjaldemokratycznej, chrześcijańskiej demokracji, nacjonalizmu i anarchizmu	równouprawnienia kobiet		
Postęp naukowo-techniczny i kultura przełomu XIX i XX wieku	- Rozwój nauki - Postęp techniczny - Zmiany ludnościowe - Pozytywizm - Nowe nurty w sztuce i architekturze - Kultura staje się masowa - Aktywny wypoczynek	- poprawnie posługuje się pojęciami: urbanizacja, pozytywizm, impresjonizm, secesja - rozpoznaje postacie: Charlesa Darwina, Alberta Einsteina, Marii Skłodowskiej-Curie, Thomasa Edisona, Émile'a Zoli, Honoré de Balzaca, Claude'a Moneta, Vincenta van Gogha, Pabla Picassa - podaje wynalazki techniczne przełomu XIX i XX w. - podaje cechy charakterystyczne pozytywizmu - podaje cechy kultury masowej	- poprawnie posługuje się pojęciami: darwinizm, scjentyzm, realizm, naturalizm - umiejscawia w czasie: ogłoszenie teorii ewolucji Darwina (1859), wynalezienie telefonu (1876), odkrycie polonu i radu (1898) - rozpoznaje postacie: Zygmunta Freuda, Dmitrija Mendelejewa, Karola Olszewskiego, Zygmunta Wróblewskiego, Wilhelma Roentgena, Alexandra Grahama Bella, Augusta Comte'a, Augusta Renoira - tłumaczy, jakie skutki miał wszechstronny rozwój nauki w drugiej połowie XIX i na początku XX w. - tłumaczy, jaki wpływ miały wynalazki na rozwój komunikacji	- poprawnie posługuje się pojęciami: postimpresjonizm, historyzm, symbolizm, kubizm, skauting - umiejscawia w czasie: odkrycie promieni Roentgena (1895), pierwszy pokaz filmowy (1895), pierwszy lot samolotem (1903) - rozpoznaje postacie: Gregora Mendla, Iwana Pawłowa, Louisa Pasteura, Roberta Kocha, Guglielma Marconiego, Carla Benza, Gottlieba Daimlera, Orvilla i Wilbura Wrightów, Henry'ego Forda, Charlesa Dickensa, Lwa Tołstoja, Fiodora Dostojewskiego, Antona Czechowa, Josepha Conrada, Gustava Klimta, Augusta i Louisa Lumière - podaje i porządkuje osiągnięcia naukowe w	- umiejscawia w czasie: otwarcie pierwszej linii metra w Londynie (1863), opracowanie szczepionki przeciw wściekliźnie (1885), zainicjowanie ruchu skautowego (1907) - rozpoznaje postacie: Maxa Plancka, Antoine'a Henriego Becquerela, Ernsta von Siemensa, - szczegółowo charakteryzuje, jakie były przyczyny i skutki wzrostu liczby ludności w Europie i na świecie - szczegółowo omawia, jak zmieniło się podejście XIX-wiecznego społeczeństwa do sposobów spędzania wolnego czasu przez dorosłych i młodzież	- ocenia i uzasadnia wpływ postępu technicznego na życie codzienne - formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, jakie znaczenie miał wzrost popularności kultury fizycznej w XIX w.

			- tłumaczy, jaki wpływ na życie codzienne miały odkrycia naukowe drugiej połowy XIX i początków XX w. - wskazuje cechy charakterystyczne scjentyzmu - wskazuje nowe nurty w sztuce drugiej połowy XIX i początków XX w. - tłumaczy, jakie zjawiska i procesy wpłynęły na rozwój kultury masowej	dziedzinie nauk przyrodniczych i ścisłych - szczegółowo przedstawia wpływ przemian cywilizacyjnych na zmiany ludnościowe na przełomie XIX i XX w. - omawia wkład Polaków w rozwój nauki na przełomie XIX i XX w. - szczegółowo przedstawia problematykę literatury pozytywistycznej - przedstawia cechy sztukę i architekturę drugiej połowy XIX i początków XX w. - objaśnia, dlaczego impresjonizm stanowił przewrót w XIX-wiecznym malarstwie europejskim		
Przemiany układu sił w Europie - wojna krymska i zjednoczenie Włoch	- Wojna krymska i jej następstwa - Plany zjednoczenia Włoch - Wojna z Austrią i jej skutki - Zjednoczenie Włoch	- umiejscawia w czasie wojnę krymską (1853-1856), powstanie Królestwa Włoch (1861) - rozpoznaje postać Giuseppe Garibaldiego - podaje skutki wojny krymskiej - podaje główne etapy jednoczenia Włoch	- poprawnie posługuje się pojęciami: odwilż posewastopolska, risorgimento - umiejscawia w czasie: przyłączenie Wenecji do Włoch (1866), przyłączenie Rzymu do Włoch (1870)	- poprawnie posługuje się pojęciem panslawizm - umiejscawia w czasie wojnę koalicji francusko-sardyńskiej z Austrią (1859) - wskazuje na mapie etapy jednoczenia Włoch	- umiejscawia w czasie pokój w Paryżu (1856) - umiejscawia w czasie i przestrzeni bitwy pod Magentą i Solferino (1859) - umiejscawia w czasie i przestrzeni zdobycie Sewastopola (1855)	- formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, jakie znaczenie dla sytuacji politycznej w Europie miała klęska Rosji w wojnie krymskiej - ocenia i uzasadnia rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldiego w

			- umiejscawia w czasie i przestrzeni wyprawę „tysiąca czerwonych koszul” (1860) - rozpoznaje postacie: Wiktora Emanuela II, Camilla Cavoura - tłumaczy, jaką rolę w procesie jednoczenia Włoch odegrał Piemont - przedstawia proces jednoczenia Włoch	- rozpoznaje postacie: Mikołaja I, Aleksandra II - omawia przebieg wojny krymskiej - szczegółowo przedstawia politykę prowadzoną przez rząd Camilla Cavoura - objaśnia, dlaczego zjednoczenie Włoch można nazwać procesem oddolnym	- wykazuje i uzasadnia, dlaczego wojna krymska może być uważana za koniec porządku wiedeńskiego - zestawia koncepcje zjednoczenia Włoch proponowane przez Giuseppe Garibaldiego i Camilla Cavoura - wykazuje i uzasadnia, jaką rolę odgrywała Francja w procesie jednoczenia W łoch	jednoczeniu państwa włoskiego
II. Polacy w drugiej połowie XIX i na przełomie XIX i XX wieku						
Powstanie styczniowe 1863-1864	- Geneza powstania - Wybuch powstania styczniowego - Główne etapy walk - Powstanie styczniowe na arenie międzynarodowej - Upadek powstania	- poprawnie posługuje się pojęciem polskie państwo podziemne - umiejscawia w czasie: wybuch powstania styczniowego i ogłoszenie manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863), objęcie władzy nad powstaniem przez Romualda Traugutta (X 1863) - rozpoznaje postać Romualda Traugutta - podaje przyczyny powstania styczniowego - podaje wydarzenia, które miały wpływ na upadek powstania styczniowego	- poprawnie posługuje się pojęciami: „biali”, „czerwoni”, branka - umiejscawia w czasie: brankę (I 1863), wydanie aktu uwłaszczenia chłopów w Królestwie Polskim (1864), śmierć Romualda Traugutta (VIII 1864) - wskazuje na mapie tereny, które były objęte działaniami polskich partyzantów - rozpoznaje postacie: Aleksandra II, Aleksandra Wielopolskiego,	- poprawnie posługuje się pojęciem odwilż posewastopolska - umiejscawia w czasie: manifestację na placu Zamkowym (IV 1861), powołanie Rządu Cywilnego (VI 1862), objęcie dyktatury przez M. Langiewicza (III 1863), powstanie Rządu Narodowego (V 1863) - rozpoznaje postacie: Andrzeja Zamoyskiego, Leopolda Kronenberga, Jarosława Dąbrowskiego, Stefana Bobrowskiego,	- umiejscawia w czasie: powstanie Towarzystwa Rolniczego (1858), mianowanie Aleksandra Wielopolskiego dyrektorem Komisji Wyznań i Oświecenia Publicznego (III 1861), wprowadzenie stanu wojennego (X 1861) - rozpoznaje postacie: Józefa Haukego-Bosaka, Stanisława Brzóski - wykazuje i uzasadnia, co miało wpływ na odżycie idei niepodległościowych	- ocenia i uzasadnia stosunek opinii międzynarodowej do powstania styczniowego

			Ludwika Mierosławskiego, - charakteryzuje poglądy „białych” i „czerwonych” na kwestię niepodległości Polski - opisuje okoliczności wybuchu powstania styczniowego - opisuje najważniejsze cechy przebieg walk powstańczych - opisuje okoliczności upadku powstania styczniowego	Mariana Langiewicza, Michaiła Murawjowa - objaśnia, co dla mieszkańców Królestwa Polskiego przyniosła odwilż posewastopolska - szczegółowo przedstawia politykę Aleksandra Wielopolskiego w Królestwie Polskim - omawia sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego - szczegółowo przedstawia sposób organizacji i funkcjonowania polskiego państwa podziemnego - szczegółowo przedstawia rolę, jaką odegrał Romuald Traugutt w powstaniu styczniowym	na przełomie lat 50. i 60. XIX w. - wykazuje i uzasadnia wpływ polityki Aleksandra Wielopolskiego na radykalizację nastrojów w Królestwie Polskim - zestawia i ocenia programy „białych” i „czerwonych” - zestawia charakter walk podczas powstania listopadowego i styczniowego	
Ziemie polskie po powstaniu styczniowym - polityka zaborców i postawy Polaków	- Represje po upadku powstania - Od walki do pracy organicznej - Germanizacyjna polityka władz niemieckich	- poprawnie posługuje się pojęciami: rusyfikacja, pozytywizm warszawski praca organiczna praca u podstaw, germanizacja - umiejscawia w czasie strajk szkolny dzieci we Wrześni (1901)	- poprawnie posługuje się pojęciami: noc apuchtinowska, lojalizm, trójlojalizm, Kulturkampf, rugi pruskie - umiejscawia w czasie: Kulturkampf (1871-1878), noc	- poprawnie posługuje się pojęciami: tajne komplety, stańczycy - umiejscawia w czasie: powołanie Sejmu Krajowego we Lwowie (1861), nadanie Galicji autonomii (1867), założenie Uniwersytetu	- umiejscawia w czasie: utworzenie poznańskiego Bazaru (1841), rozpoczęcie likwidacji Kościoła unickiego (1875), powstanie Komisji Kolonizacyjnej (1886),	- ocenia i uzasadnia postawy Polaków wobec zaborców po powstaniu styczniowym - ocenia i uzasadnia rolę Galicji jako ostoi polskiego życia narodowego

	- Reakcje i postawy Polaków wobec germanizacji - Walka z germanizacją - Autonomia galicyjska	- podaje represje, jakie dotknęły Polaków w różnych zaborach po powstaniu styczniowym - podaje cechy charakterystyczne pracy organicznej i pracy u podstaw - podaje działania Polaków, które były przykładem walki z rusyfikacją i germanizacją - podaje instytucje życia politycznego, społecznego i kulturalnego, które były przejawem autonomii galicyjskiej	apuchtinowską (1879-1897), rugi pruskie (1885-1890) - rozpoznaje postacie: Aleksandra II, Karola Marcinkowskiego, Hipolita Cegielskiego, Michała Drzymały - opisuje najważniejsze cechy represje władz carskich wobec Królestwa Polskiego - charakteryzuje politykę Kulturkampfu wobec Polaków w zaborze pruskim - tłumaczy, w jaki sposób władze pruskie walczyły z polskością w sferze ekonomicznej - charakteryzuje postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji - podaje przykłady działań w zakresie pracy organicznej i pracy u podstaw we wszystkich trzech zaborach - opisuje skutki wprowadzenia autonomii w Galicji dla polskiego życia politycznego i	Latającego (1885), uchwalenie noweli osadniczej (1904), strajk szkolny w Wielkopolsce (1906), ustawę kagańcową (1908) - rozpoznaje postacie: Mieczysława Ledóchowskiego, Józefa Szujskiego, Kazimierza Badeniego, Andrzeja Zamoyskiego, Franciszka Stefczyka - szczegółowo przedstawia represje wobec uczestników powstania - objaśnia, w jaki sposób Polacy wyrażali postawę opozycyjną wobec polityki władz zaborczych po powstaniu styczniowym - szczegółowo przedstawia rolę, jaką odgrywały Komisja Kolonizacyjna i Hakata w polityce germanizacji - objaśnia, dlaczego walkę Polaków z germanizacją w zaborze pruskim nazywa się „najdłuższą wojną nowoczesnej Europy”	powstanie Hakaty (1894) - wykazuje i uzasadnia, z jakiego powodu w okresie popowstaniowym szczególne znaczenie zyskały idee pozytywizmu - analizuje proces łagodzenia polityki władz zaborczych wobec Polaków w Galicji - wykazuje i uzasadnia, dlaczego Galicję można nazywać polskim Piemontem	

			społeczno-kulturalnego	- omawia poglądy konserwatystów krakowskich zwanych stańczykami		
Przemiany gospodarcze i społeczne na ziemiach polskich	- Rolnictwo w trzech zaborach - Rozwój przemysłu - Przemiany społeczne - Asymilacja Żydów - Emancypantki	- poprawnie posługuje się pojęciem emancypacja - umiejscawia w czasie uwłaszczenie chłopów w Galicji (1848) i Królestwie Polskim (1864) - podaje gałęzie przemysłu rozwijające się w Królestwie Polskim w drugiej połowie XIX w. - podaje zmiany społeczne, które zaszły na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX wieku	- poprawnie posługuje się pojęciem asymilacja - umiejscawia w czasie wynalezienia lampy naftowej (1853) - wskazuje na mapie okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim - rozpoznaje postacie: Ignacego Łukasiewicza, Elizy Orzeszkowej - opisuje poziom rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich pod zaborami - charakteryzuje proces rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim - tłumaczy, jaką rolę gospodarczą i społeczną odgrywał okręg łódzki	- poprawnie posługuje się pojęciami: serwituty, syjoniści - umiejscawia w czasie zniesienie granicy celnej między Rosją a Królestwem Polskim (1851) - rozpoznaje postać Narcyzy Żmichowskiej - przedstawia cechy przemiany w rolnictwie na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. - charakteryzuje rozwój przemysłu w zaborze pruskim i austriackim - szczegółowo przedstawia przyczyny i skutki asymilacji Żydów - objaśnia, jaki wpływ na przemiany gospodarcze oraz społeczne i narodowe na polskiej wsi miało uwłaszczenie - omawia postulaty i działania polskich emancypantek	- poprawnie posługuje się pojęciami: litwacy, sztetl, jidysz, Haskala - umiejscawia w czasie otwarcie Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej (1845) - zestawia rozwój rolnictwa we wszystkich trzech zaborach - analizuje cechy przemiany społeczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. - szczegółowo charakteryzuje położenie mniejszości żydowskiej na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.	- ocenia i uzasadnia znaczenie pracy organicznej i pracy u podstaw dla kształtowania się nowoczesnego narodu polskiego
Nowoczesne ruchy polityczne na ziemiach polskich	- Ruch socjalistyczny - Ruch narodowy - Rozwój ruchu ludowego	- umiejscawia w czasie: powstanie Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), założenie Stronnictwa	- poprawnie posługuje się pojęciem solidaryzm narodowy	- umiejscawia w czasie: utworzenie Ligi Polskiej (1887), powstanie Stronnictwa Ludowego	- wskazuje na mapie ośrodki wystąpień robotniczych w okresie	- ocenia i uzasadnia skutki rewolucji 1905-1907 na ziemiach polskich

	- Rewolucja 1905 roku w Rosji - Rewolucja 1905 roku na ziemiach polskich - Konsekwencje rewolucji z lat 1905-1907	Narodowo-Demokratycznego (1897), powstanie Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903) - rozpoznaje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa - podaje polskie partie polityczne reprezentujące ruch socjalistyczny, ludowy i narodowy - krótko przedstawia skutki rewolucji 1905-1907 na ziemiach polskich	- umiejscawia w czasie: działalność Wielkiego Proletariatu (1882-1885), powstanie Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), powstanie Ligi Narodowej (1893), krwawą niedzielę w Petersburgu (22 I 1905), strajki szkolne na ziemiach polskich (1905-1908) - rozpoznaje postacie: Ludwika Waryńskiego, Bolesława Limanowskiego - wskazuje postulaty programowe polskiego ruchu socjalistycznego, ludowego i narodowego - tłumaczy, dlaczego doszło do wybuchu rewolucji 1905-1907 w Rosji i na ziemiach polskich	(1895), powstanie robotnicze w Łodzi (VI 1905) - rozpoznaje postacie: Róży Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Stanisława Stojałowskiego, Marii i Bolesława Wysłouchów - szczegółowo przedstawia proces budowania polskiego ruchu narodowego - szczegółowo przedstawia okoliczności powstania ruchu ludowego - omawia przebieg rewolucji 1905-1907 na ziemiach polskich - omawia cele strajków szkolnych w latach 1905-1908	rewolucji z lat 1905-1907 - rozpoznaje postać Zygmunta Miłkowskiego - zestawia cele i założenia programowe PPS i SDKPiL - analizuje rozwój partii socjalistycznych, narodowych i ludowych na ziemiach polskich	
Kultura i nauka polska na przełomie XIX i XX wieku	- Polski pozytywizm - Młoda Polska - Malarstwo i rzeźba przełomu XIX i XX wieku - Polska nauka pod zaborami - Polscy naukowcy na świecie	- poprawnie posługuje się pojęciami: pozytywizm warszawski, Młoda Polska (modernizm) - umiejscawia w czasie: pozytywizm w kulturze polskiej (1864-1890), okres Młodej Polski w	- poprawnie posługuje się pojęciem malarstwo historyczne - umiejscawia w czasie: Nagrodę Nobla z fizyki dla Marii Skłodowskiej-Curie (1903), Literacką	- rozpoznaje postacie: Aleksandra Świętochowskiego, Marii Konopnickiej, Adama Asnyka, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Stanisława Witkiewicza, Jacka	- rozpoznaje postacie: Jana Kasprowicza, Gabrieli Zapolskiej, Leona Wyczółkowskiego, Józefa Mehoffera, Olgi Boznańskiej, Feliksa Nowowiejskiego,	- ocenia i uzasadnia wkład twórców okresu pozytywizmu i Młodej Polski w rozwój kultury narodowej - formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, jaką rolę w polskiej kulturze

		kulturze polskiej (1890-1918) - rozpoznaje postacie: Bolesława Prusa, Henryka Sienkiewicza, Jana Matejki, Marii Skłodowskiej-Curie - opisuje założenia polskiego pozytywizmu	Nagrodę Nobla dla Henryka Sienkiewicza (1905), Nagrodę Nobla z chemii dla Marii Skłodowskiej-Curie (1911) - rozpoznaje postacie: Elizy Orzeszkowej, Stefana Żeromskiego, Władysława Reymonta, Stanisława Wyspiańskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Zygmunta Wróblewskiego, Karola Olszewskiego, Ignacego Łukasiewicza - opisuje idee Młodej Polski - charakteryzuje problematykę polskiej literatury pozytywistycznej - wskazuje przykłady dzieł tworzonych „ku pokrzepieniu serc”	Malczewskiego, Heleny Modrzejewskiej - zestawia założenia polskiego pozytywizmu z ideami romantyzmu i Młodej Polski - objaśnia, jaką rolę odgrywała inteligencja w okresie pozytywizmu - szczegółowo przedstawia cechy charakterystyczne literatury i sztuki okresu Młodej Polski - szczegółowo przedstawia dorobek polskich naukowców działających w drugiej połowie XIX i na początku XX w.	Karola Szymanowskiego Edmunda Strzeleckiego, Ernesta Malinowskiego, Bronisława Piłsudskiego - szczegółowo omawia wkład polskich naukowców w rozwój państw Ameryki Południowej i badania nad środowiskiem przyrodniczym Syberii	odgrywały dzieła nawiązujące do historii Rzeczypospolitej
III. I wojna światowa						
Geneza I wojny światowej	- Spory między mocarstwami europejskimi - Powstanie dwóch przeciwstawnych sojuszy	- poprawnie posługuje się pojęciami: trójprzymierze, trójporozumieniem (ententa) - umiejscawia w czasie: zawarcie trójprzymierza (1882), powstanie ententy	- poprawnie posługuje się pojęciami: belle époque, państwa centralne, „kocioł bałkański” - umiejscawia w czasie: wojnę	- poprawnie posługuje się pojęciem panslawizm - umiejscawia w czasie: zawiązanie sojuszu Francji z Rosją (1892), zdobycie Port Artur	- poprawnie posługuje się pojęciem Weltpolitik - rozpoznaje postać Gawriło Principa - analizuje cechy międzynarodowy układ	- ocenia i uzasadnia wpływ sytuacji na Bałkanach na wybuch konfliktu światowego

	- Wojna rosyjsko-japońska - „Kocioł bałkański” - Wyścig zbrojeń - Zamach w Sarajewie	(1904), wybuch I wojny światowej (28 VII 1914) - wskazuje na mapie państwa wchodzące w skład trójprzymierza i trójporozumienia - tłumaczy, dlaczego ukształtowały się trójprzymierze i trójporozumienie	japońsko-rosyjską (1904-1905), I wojnę bałkańską (1912-1913), II wojnę bałkańską (1913), zamach w Sarajewie (28 VI 1914) - rozpoznaje postacie: Wilhelma II, arcyksięcia Franciszka Ferdynanda Habsburga - charakteryzuje proces tworzenia się bloków polityczno-militarnych przez I wojną światową - wskazuje cele, które skłaniały mocarstwa europejskie do zawierania sojuszy - tłumaczy, dlaczego sytuację na Bałkanach nazywano „kotłem bałkańskim”	przez Japonię (1905), bitwę pod Cuszimą (1905), przyłączenie się Rosji do ententy (1907), aneksję Bośni i Hercegowiny przez Austro-Węgry (1908) - wskazuje na mapie państwa, które na skutek wojen bałkańskich uzyskały największe zdobycze terytorialne - szczegółowo przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny rosyjsko-japońskiej - objaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń na przełomie XIX i XX w. - omawia skutki wojen bałkańskich - szczegółowo przedstawia polityczne konsekwencje zamachu w Sarajewie	sił na przełomie XIX i XX w. - wykazuje i uzasadnia, jakie skutki miało prowadzenie Weltpolitik przez Niemcy - wykazuje i uzasadnia, jak polityka Niemiec na przełomie XIX i XX w. wpłynęła na światowy układ sił - szczegółowo charakteryzuje sytuację na Bałkanach na początku XX w.	
I wojna światowa na frontach w latach 1914-1916	- Wybuch I wojny światowej - Nieudana wojna błyskawiczna - Wojna pozycyjna na froncie zachodnim - Front wschodni - Front bałkański i włoski	- poprawnie posługuje się pojęciem wojna pozycyjna - umiejscawia w czasie: bitwę nad Marną (IX 1914), bitwę pod Verdun (II-XII 1916), bitwę nad Sommą (VII-XI 1916) - podaje najważniejsze cechy sposób	- poprawnie posługuje się pojęciami: wojna błyskawiczna, wojna manewrowa - umiejscawia w czasie: bitwę pod Tannenbergiem (VIII 1914), wystąpienia Włoch z trójprzymierza (1915)	- umiejscawia w czasie: bitwę o Gallipoli (1915-1916), bitwę pod Ypres (1915), bitwę pod Gorlicami (1915) - lokalizuje w przestrzenia państwa, które uczestniczyły w wojnie po stronie	- umiejscawia w czasie: przystąpienie Bułgarii do wojny po stronie państw centralnych (1915), przystąpienie Rumunii do wojny po stronie ententy (1916), przystąpienie Grecji do wojny po stronie ententy (1917)	- formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, jakie skutki dla państw centralnych miało fiasko planu wojny błyskawicznej - ocenia i uzasadnia skuteczność wojny pozycyjnej i manewrowej

		prowadzenia wojny pozycyjnej - podaje nowe rodzaje broni zastosowane na froncie zachodnim	- tłumaczy, na czym polegał plan wojny błyskawicznej - tłumaczy, na czym polegał tzw. efekt domina w przypadku wybuchu I wojny światowej - charakteryzuje okoliczności, w jakich załamał się niemiecki plan wojny błyskawicznej - tłumaczy, na czym polegała wojna manewrowa	państw centralnych lub ententy - rozpoznaje postacie: Alfreda von Schlieffena, Ferdynanda Focha, Paula von Hindenburga - objaśnia, jaką rolę odgrywały nowe rodzaje broni zastosowane na froncie zachodnim - szczegółowo przedstawia przebieg działań wojennych na froncie zachodnim i wschodnim - podaje i porządkuje kluczowe momenty w przebiegu działań wojennych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1914-1916	- analizuje zmiany w składzie trójprzymierza i trójporozumienia - analizuje różnice między działaniami zbrojnymi na froncie wschodnim i zachodnim - szczegółowo charakteryzuje działania wojenne na froncie bałkańskim i włoskim	
Rewolucje rosyjskie 1917 roku	- Rewolucja lutowa - Okres dwuwładzy - Rewolucja październikowa - Wojna domowa - Rosja po rewolucji	- poprawnie posługuje się pojęciami: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa - umiejscawia w czasie: wybuch rewolucji lutowej (III 1917), wybuch rewolucji październikowej (6/7 XI 1917), proklamowanie powstania ZSRS (1922)	- poprawnie posługuje się pojęciami: dwuwładza, bolszewicy, dyktatura proletariatu, Czeka - umiejscawia w czasie: powołanie Rządu Tymczasowego (III 1917), powołanie Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917), podpisanie pokoju brzeskiego (3 III 1918)	- poprawnie posługuje się pojęciem tezy kwietniowe - umiejscawia w czasie: abdykację Mikołaja II (III 1917), ogłoszenie tez kwietniowych (IV 1917), uchwalenie konstytucji rosyjskiej (VII 1918), egzekucję rodziny carskiej (VII 1918), wojnę domową (1919-1920)	- poprawnie posługuje się pojęciami: mienszewicy, eserowcy, kadeci - umiejscawia w czasie rozpędzenie przez bolszewików gromadzenia Konstytucyjnego (I 1918) - rozpoznaje postacie: Antona Denikina,	- ocenia i uzasadnia metody stosowane przez bolszewików w celu umocnienia swojej władzy - syntetycznie analizuje wpływ rewolucji rosyjskich na układ sił w Europie podczas I wojny światowej

		- rozpoznaje postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina - krótko przedstawia skutki rewolucji październikowej - tłumaczy, dlaczego Rosja po rewolucji stała się państwem totalitarnym	- rozpoznaje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego - wskazuje przyczyny i skutki rewolucji lutowej - opisuje najważniejsze cechy okres dwuwładzy w Rosji - tłumaczy, jaką rolę odegrał Włodzimierz Lenin w czasie rewolucji rosyjskich - charakteryzuje proces budowania ZSRS	- szczegółowo przedstawia sytuację militarną, polityczną i gospodarczą w Rosji do 1917 r. - objaśnia, dlaczego bolszewicy w okresie dwuwładzy cieszyli się rosnącym poparciem - charakteryzuje przebieg rewolucji październikowej - omawia przyczyny wojny domowej - omawia metody, jakie stosowali bolszewicy w celu umocnienia swojej władzy	Aleksandra Kołczaka, Piotra Wrangla - analizuje i porównuje programy rosyjskich stronnictw politycznych - wykazuje i uzasadnia, co przyczyniło się do sukcesu Armii Czerwonej w wojnie domowej - wykazuje i uzasadnia, co skłoniło Lenina do brutalnej rozprawy z carem i jego rodziną	
Zakończenie I wojny światowej w latach 1917-1918	- Wojna na morzach - Przystąpienie Stanów Zjednoczonych do wojny - Sytuacja państw centralnych pod koniec wojny - Klęska sojuszników Niemiec - Kapitulacja Niemiec - Konsekwencje Wielkiej Wojny	- poprawnie posługuje się pojęciem nieograniczona wojna podwodna - umiejscawia w czasie: przystąpienie USA do wojny (IV 1917), rozejm w Compiègne i zakończenie I wojny światowej (11 XI 1918) - rozpoznaje postać Thomasa Woodrowa Wilsona - podaje najważniejsze skutki I wojny światowej dla Europy	- umiejscawia w czasie: rozpoczęcie przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej (1915), pokój brzeski (3 III 1918), rewolucję listopadową w Niemczech (XI 1918-IV 1919) - rozpoznaje postać Wilhelma II - tłumaczy okoliczności i skutki zawarcia pokoju w Brześciu - charakteryzuje skutki polityczne,	- poprawnie posługuje się pojęciem Mitteleuropa - umiejscawia w czasie: bitwę jutlandzką (V-VI 1916), II bitwę nad Marną (VIII 1918) - rozpoznaje postacie: Ericha Ludendorffa - objaśnia, dlaczego Niemcy zdecydowały się na nieograniczoną wojnę podwodną - objaśnia, jakie skutki przyniosła nieograniczona wojna podwodna	- umiejscawia w czasie: wysłanie depeszy Zimmermanna (I 1917), kapitulację Austro-Węgier (3 XI 1918) - analizuje problemy, z jakimi zmagały się państwa centralne po 1916 r. - analizuje przebieg i skutki rewolucji listopadowej w Niemczech	- ocenia i uzasadnia polityczne, ekonomiczne i społeczne skutki I wojny światowej

			gospodarcze i społeczne Wielkiej Wojny	- omawia okoliczności przystąpienia stanów Zjednoczonych do wojny - objaśnia, dlaczego państwa centralne poniosły klęskę w I wojnie światowej		
Polskie formacje wojskowe podczas I wojny światowej	- Polacy u boku Austro-Węgier - Legiony Polskie - Formacje polskie u boku Rosji - Polacy w armiach zaborczych - Szlak bojowy Legionów Polskich - Wojsko polskie we Francji	- poprawnie posługuje się pojęciem Legiony Polskie - umiejscawia w czasie sformowanie Legionów Polskich (VIII 1914) - rozpoznaje postać Józefa Piłsudskiego - tłumaczy, jakie były zasługi Józefa Piłsudskiego dla tworzenia polskich formacji wojskowych w czasie I wojny światowej - podaje polskie formacje wojskowe walczące w I wojnie światowej	- poprawnie posługuje się pojęciem kryzys przysięgowy - umiejscawia w czasie: wymarsz Kompanii Kadrowej (VIII 1914), kryzys przysięgowy (VII 1917) - rozpoznaje postacie: Józefa Hallera, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego - opisuje okoliczności powstania Legionów Polskich - charakteryzuje skutki kryzysu przysięgowego	- poprawnie posługuje się pojęciem Błękitna Armia - umiejscawia w czasie: powstanie Polskiej Organizacji Wojskowej (X 1914), sformowanie Błękitnej Armii (VI 1917), - umiejscawia w czasie i przestrzeni bitwy stoczone przez Legiony Polskie - szczegółowo przedstawia polityczne koncepcje niepodległościowe w Galicji i Królestwie Polskim - objaśnia, jaką rolę miała odegrać I Kompania Kadrowa - szczegółowo przedstawia szlak bojowy Legionów Polskich - objaśnia, w jakim celu powołano Polską Organizację Wojskową	- poprawnie posługuje się pojęciem bajończycy - umiejscawia w czasie: powstanie Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych (1912), powstanie Centralnego Komitetu Narodowego (VII 1914), powstanie kompanii bajończyków (VIII 1914), powstanie Komitetu Narodowego Polskiego (XI 1914), bitwę pod Limanową (XII 1914), powstanie Komitetu Narodowego Polskiego w Lozannie (1917) - rozpoznaje postać Tadeusza Kasprzyckiego - analizuje proces formowania wojska polskiego we Francji	- formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, jakie znaczenie dla Polaków mogła mieć walka w wojnie toczonej przez zaborców - formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, czy polskie jednostki wojskowe walczące w czasie I wojny światowej spełniły pokładane w nich nadzieje

					- analizuje genezę Legionów Polskich	
Sprawa polska podczas I wojny światowej	- Sprawa polska w 1914 roku - Państwa centralne wobec sprawy polskiej - Sprawa polska w polityce ententy - Polacy na konferencji pokojowej w Paryżu	- poprawnie posługuje się pojęciem Akt 5 listopada - umiejscawia w czasie: wydanie Aktu 5 listopada (1916), orędzie Thomasa Woodrowa Wilsona (8 I 1918), traktat wersalski (28 VI 1919) - rozpoznaje postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego - podaje postanowienia Aktu 5 listopada - tłumaczy, dlaczego plan pokojowy prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona miał przełomowe znaczenie dla sprawy polskiej	- poprawnie posługuje się pojęciem mały traktat wersalski - umiejscawia w czasie: powołanie Rady Regencyjnej (IX 1917), konferencję pokojową w Paryżu (I 1919-I 1920) - tłumaczy, w jaki sposób władze niemieckie i austriackie realizowały obietnice zawarte w Akcie 5 listopada - opisuje postanowienia konferencji pokojowej w Paryżu dotyczące Polski	- umiejscawia w czasie: odezwę księcia Mikołaja (VIII 1914), odezwę Mikołaja II (XII 1916), deklarację państw ententy popierającą powstanie niepodległej Polski (VI 1918) - podaje i porządkuje dokumenty dotyczące sprawy polskiej wydawane przez państwa centralne i państwa ententy prawne - omawia, jak zmieniało się stanowisko państw ententy wobec sprawy polskiej w czasie I wojny światowej	- umiejscawia w czasie: powołanie Tymczasowej Rady Stanu (I 1917), powołanie rządu Jana Kucharzewskiego (XI 1917) - szczegółowo omawia stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w momencie wybuchu wojny - analizuje przemiany, jakie zachodziły w stanowisku Rosji wobec sprawy polskiej	- ocenia i uzasadnia znaczenie Aktu 5 listopada dla narodu polskiego - ocenia i uzasadnia rolę, jaką w propagowaniu sprawy polskiej w latach 1914-1919 odegrał Ignacy Jan Paderewski
IV. Świat w okresie międzywojennym						
Ład powojenny i przemiany świata po I wojnie światowej	- Traktat wersalski - Rozpad Austro-Węgier - Traktaty z Bułgarią i Turcją - Liga Narodów - Mały traktat wersalski - Konsekwencje I wojny światowej - Wielki kryzys - New Deal	- poprawnie posługuje się pojęciami: Liga Narodów, Wielki Kryzys, New Deal - umiejscawia w czasie: traktat wersalski (28 VI 1919), powstanie Ligi Narodów (I 1920), Wielki Kryzys (1929-1933)	- poprawnie posługuje się pojęciami: demilitaryzacja, mały traktat wersalski, hiperinflacja, „czarny czwartek”, nacjonalizacja, interwencjonizm - umiejscawia w czasie: traktat w Saint-	- poprawnie posługuje się pojęciami: bańka spekulacyjna, autarkia, etatyzm - umiejscawia w czasie: dołączenia Niemieć do Ligii Narodów (1926), dołączenia ZSRS do Ligi Narodów (1934)	- umiejscawia w czasie: epidemię grypy hiszpanki (1918-1920), traktat w Lozannie (VII 1923) - wykazuje i uzasadnia, w jakich okolicznościach doszło do upadku sułtanatu w Turcji	- ocenia i uzasadnia skutki wprowadzenia tzw. małego traktatu wersalskiego - ocenia i uzasadnia rolę Ligi Narodów w okresie międzywojennym - ocenia i uzasadnia rolę keynesizmu w wychodzeniu USA i

		- rozpoznaje postacie: Franklina Delano Roosevelta - wskazuje na mapie nowe państwa, które powstały w Europie po 1918 r. - podaje postanowienia traktatu wersalskiego - podaje zjawiska i procesy charakterystyczne dla Wielkiego Kryzysu	Germain z Austrią (IX 1919), traktat w Neuilly z Bułgarią (XI 1919), traktat w Trianon z Węgrami (VI 1920), traktat w Sèvres z Turcją (VIII 1920), „czarny czwartek" (24 X 1929), wprowadzenie planu New Deal (1933) - wskazuje na mapie postanowienia traktatu wersalskiego - wskazuje postanowienia pokojów z Austrią, Węgrami, Bułgarią i Turcją - opisuje najważniejsze cechy gospodarcze i społeczne skutki I wojny światowej - opisuje działania podjęte przez władze USA w ramach New Deal w celu wyjścia z kryzysu gospodarczego	- rozpoznaje postać Mustafy Kemala Paszy - objaśnia, dlaczego doszło do przyjęcia tzw. małego traktatu wersalskiego - objaśnia, z jakiego powodu po I wojnie światowej pojawiło się zjawisko hiperinflacji - omawia, w jaki sposób doszło do Wielkiego Kryzysu w USA i rozprzestrzenienia się go na cały świat	- analizuje nowy układ sił w Europie po zakończeniu I wojny światowej - szczegółowo omawia, w jaki sposób państwa próbowały chronić swoją gospodarkę przed Wielkim Kryzysem	państw europejskich z Wielkiego Kryzysu - ocenia i uzasadnia skutki Wielkiego Kryzysu
System komunistyczny w ZSRS	- Powstanie ZSRS - Gospodarka ZSRS - Rządy Stalina - Kult jednostki - Międzynarodowa działalność Kominternu	- poprawnie posługuje się pojęciami: Nowa Polityka Ekonomiczna, kult jednostki - umiejscawia w czasie: utworzenie ZSRS (XII	- poprawnie posługuje się pojęciami: komunizm wojenny, kolektywizacja rolnictwa, industrializacja, łagier	- poprawnie posługuje się pojęciami: kolektywizm, Gułag, kołchoz, sowchoz - umiejscawia w czasie: wielką czystkę (1936-1938), Wielki Głód na	- poprawnie posługuje się pojęciami: Międzynarodówka Komunistyczna (Komintern), front ludowy	- ocenia i uzasadnia politykę Józefa Stalina wobec przeciwników politycznych i własnego narodu - formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, jakie

	- Zbrodnie sowieckie przed II wojną światową - Rywalizacja i współpraca ZSRS i Niemiec	1922), pakt Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939) - rozpoznaje postać Józefa Stalina - krótko przedstawia zasady Nowej Polityki Ekonomicznej - tłumaczy, na czym polegał kult jednostki w ZSRS	- umiejscawia w czasie: funkcjonowanie NEP (1921-1928), traktat w Rapallo (IV 1922), przejęcie władzy przez J. Stalina (1924) - rozpoznaje postać Lwa Trockiego - charakteryzuje okoliczności powstania ZSRS - tłumaczy, na czym polegał komunizm wojenny i jakie niósł ze sobą skutki gospodarcze - tłumaczy, w jakim celu wprowadzono kult Józefa Stalina w ZSRS - przedstawia relacje sowiecko-niemieckie w okresie międzywojennym	Ukrainie (1932-1933), akcję polską NKWD (1937-1938) - wskazuje na mapie regiony, w których znalazły się największe skupiska łagrów - podaje i porządkuje i opisuje etapy przebudowy gospodarki ZSRS - objaśnia, jakie cele gospodarcze przyświecały władzy sowieckiej po 1928 r. - szczegółowo przedstawia skutki kolektywizacji rolnictwa w ZSRS - objaśnia, na czym polegał i jak działał system łagrów w ZSRS - przedstawia cechy sposób sprawowania władzy przez Józefa Stalina	- umiejscawia w czasie powołanie Kominternu (1919) - szczegółowo omawia metody, jakimi Józef Stalin pozbywał się swoich przeciwników politycznych - szczegółowo omawia przykłady zbrodni sowieckich przed II wojną światową - wykazuje i uzasadnia, dlaczego Józef Stalin zdecydował się na zbliżenie polityczne z III Rzeszą	skutki przyniosło zrealizowanie w praktyce planu budowy państwa komunistycznego
Kryzys demokracji i narodziny systemów totalitarnych	- Narodziny włoskiego faszyzmu - Powstanie nazizmu - Przejęcie władzy przez Hitlera - Rządy Hitlera - Geneza i początki zbrodni hitlerowskich - Społeczeństwo III Rzeszy	- poprawnie posługuje się pojęciami: faszyzm, nazizm, Führer - umiejscawia w czasie: marsz na Rzym (1922), początek rządów Adolfa Hitlera (I 1933) - rozpoznaje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera	- poprawnie posługuje się pojęciem Duce - umiejscawia w czasie: początek rządów Benita Mussoliniego (1922), traktat w Locarno (1925), „noc długich noży” (1934), ustawy norymberskie (1935),	- poprawnie posługuje się pojęciem eugenika - umiejscawia w czasie: pucz monachijski (1923), pakty laterańskie (1929), Republikę Weimarską (1919-1933), rozpoczęcie zbrojeń przez Niemcy (1935),	- umiejscawia w czasie: powstanie Narodowej Partii Faszystowskiej we Włoszech (1921), powstanie obozów koncentracyjnych w Niemczech (1933), podpalenie Reichstagu (II 1933) - analizuje cechy sytuację wewnętrzną i	- formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, które założenia ideologii nazistowskiej mogły prowadzić do zbrodniczej działalności jej zwolenników

	- Kryzys demokracji w Europie	- podaje założenia doktryny faszyzmu i nazizmu - tłumaczy, jaką rolę odegrali Benito Mussolini i Adolf Hitler w budowaniu państwa totalitarnego we Włoszech i Niemczech	„noc kryształową” (1938) - rozpoznaje postać Josefa Goebbelsa - charakteryzuje działania, jakie podjął Benito Mussolini w celu utworzenia państwa faszystowskiego we Włoszech - tłumaczy, w jakich okolicznościach Adolf Hitler przejął władzę w Niemczech - charakteryzuje proces tworzenia niemieckiego państwa nazistowskiego - charakteryzuje metody, które stosowali naziści w celu stworzenia posłusznego sobie społeczeństwa - wskazuje działania nazistów, które miały prowadzić do eksterminacji Żydów w Niemczech	remilitaryzację Nadrenii (1936) - szczegółowo przedstawia proces tworzenia się faszyzmu we Włoszech - omawia przyczyny narodzin nazizmu w Niemczech - podaje i porządkuje grupy, które zostały wykluczone ze społeczeństwa niemieckiego i przedstawia stosowane wobec nich metody represji - objaśnia, z czego wynikał antysemityzm nazistowski i jakie miał konsekwencje - podaje i porządkuje przykłady zbrodni hitlerowskich w latach 30. XX w. - objaśnia, dlaczego Europa w końcu lat 20. i na początku lat 30. XX w. przeżywała kryzys demokracji	politykę zagraniczną Republiki Weimarskiej - wykazuje i uzasadnia, dlaczego Adolf Hitler rozprawił się z przywódcami SA - zestawia założenia ideowe włoskiego faszyzmu i niemieckiego nazizmu - wymienia działania włoskich faszystów i niemieckich nazistów, które świadczą o totalitarnym charakterze stworzonych przez nich państw	
Kultura i nauka dwudziestolecia międzywojennego	- Demokratyzacja i emancypacja kobiet - Rozwój oświaty i nauki - Kultura masowa i mass media - Rozwój techniki	- poprawnie posługuje się pojęciami: demokratyzacja, kultura masowa, społeczeństwo masowe - krótko przedstawia społeczne, polityczne i	- poprawnie posługuje się pojęciami: mass media, społeczeństwo konsumpcyjne, socrealizm, modernizm	- poprawnie posługuje się pojęciem funkcjonalizm - umiejscawia w czasie wynalezienie penicyliny (1928)	- poprawnie posługuje się pojęciem Bauhaus - rozpoznaje postać Le Corbusiera - zestawia rozwój kultury masowej w państwach	- ocenia i uzasadnia skutki społeczne demokratyzacji życia po I wojnie światowej - formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, które wynalazki

	- Architektura okresu międzywojennego	kulturowe skutki emancypacji kobiet - podaje cechy kultury masowej	- rozpoznaje postacie: Alberta Einsteina, Alexandra Fleminga - charakteryzuje przyczyny i skutki powstania kultury masowej - tłumaczy, na czym polegał socrealizm - charakteryzuje cechy charakterystyczne architektury okresu międzywojennego	- rozpoznaje postacie: Maxa Plancka, Nielsa Bohra - objaśnia, dlaczego w okresie międzywojennym pogłębiło się zjawisko laicyzacji - przedstawia cechy kierunki w rozwoju nauki i techniki w okresie międzywojennym	demokratycznych i totalitarnych	upowszechnione w okresie międzywojennym najbardziej zmieniły życie ludzi
Droga Europy i świata ku II wojnie światowej	- Podboje Włoch i Japonii - Militaryzacja Niemiec - Wojna domowa w Hiszpanii - Przyłączenie Austrii - Rozbiory Czechosłowacji	- poprawnie posługuje się pojęciami: Anschluss, państwa osi - umiejscawia w czasie: ukształtowanie się osi Rzym-Berlin-Tokio (1936-1937), Anschluss Austrii (III 1938), aneksję Czechosłowacji przez Niemcy (III 1939) - wskazuje na mapie zdobycze Niemiec po przejęciu władzy przez Adolfa Hitlera - rozpoznaje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera - podaje etapy ekspansji terytorialnej nazistowskich Niemiec w latach 30. XX w.	- poprawnie posługuje się pojęciami: Blitzkrieg, appeasement - umiejscawia w czasie: wojnę domową w Hiszpanii (VII 1936-III 1939), układ monachijski (IX 1938) - rozpoznaje postać Francisca Franco - wskazuje działania Adolfa Hitlera zmierzające do uczynienia z Niemiec potęgi militarnej - charakteryzuje przyczyny i skutki Anschlussu Austrii - wskazuje postanowienia konferencji monachijskiej	- poprawnie posługuje się pojęciem pakt antykominternowski - umiejscawia w czasie: podbój Mandżurii przez Japonię (1931-1932), początek niemieckich zbrojeń (1935), napaść Włoch na Etiopię (X 1935-V 1936), remilitaryzację Nadrenii (1936), napaść Japonii na Chiny (1937), zajęcia Albanii przez Włochy (1939), aneksję Kłajpedy przez Niemcy (III 1939) - rozpoznaje postacie: Neville'a Chamberlaina, Édouarda Daladiera - szczegółowo przedstawia ekspansję	- umiejscawia w czasie: wystąpienie Niemiec z Ligi Narodów (1933), rzeź nankińską (1937/1938), zniszczenie Guerniki (1937) - rozpoznaje postacie: Hajle Sellasjego, Josefa Tiso - analizuje przyczyny wojny domowej w Hiszpanii - wykazuje i uzasadnia, jaki wpływ na przebieg wojny w Hiszpanii miało wsparcie niemieckie i włoskie udzielone gen. Francisco Franco - wykazuje i uzasadnia, kto i dlaczego opowiedział się po stronie wojsk	- ocenia i uzasadnia postawę państw europejskich wobec wojny domowej w Hiszpanii - ocenia i uzasadnia skutki stosowania polityki appeasementu wobec Adolfa Hitlera

			- charakteryzuje losy Czechosłowacji po konferencji monachijskiej - tłumaczy, na czym polegała polityka appeasementu	terytorialną Japonii w Azji i jej skutki - omawia podboje Włoch w Afryce i Europie - przedstawia cechy proces militaryzacji Niemiec - objaśnia, w jakich okolicznościach doszło do zwołania międzynarodowej konferencji w Monachium - omawia proces budowania sojuszy polityczno-militarnych przez III Rzeszę	republikańskich w wojnie domowej w Hiszpanii - zestawia politykę podbojów Japonii, Włoch i III Rzeszy w okresie międzywojennym	
V. II Rzeczpospolita (1918-1939)						
Odrodzenie państwa polskiego w 1918 roku	- Pierwsze ośrodki polskiej władzy - Odzyskanie niepodległości - Ustrój nowego państwa - Trudne początki niepodległości	- umiejscawia w czasie: przejęcie przez Józefa Piłsudskiego władzy wojskowej w Polsce (11 XI 1918), uchwalenie małej konstytucji (II 1919) - rozpoznaje postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego - tłumaczy, dlaczego dzień 11 listopada 1918 r. jest uważany za datę odzyskania przez Polskę niepodległości	- umiejscawia w czasie: działalność Rady Regencyjnej (X 1917-XI 1918), objęcie przez Józefa Piłsudskiego funkcji Tymczasowego Naczelnika Państwa (XI 1918), otwarcie obrad Sejmu Ustawodawczego (II 1920) - wskazuje na mapie siedziby pierwszych ośrodków władzy na ziemiach polskich	- umiejscawia w czasie: powstanie Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej (XI 1918), rząd Jędrzeja Moraczewskiego (XI 1918-I 1919), wybory do Sejmu Ustawodawczego (I 1919), rząd Ignacego Jana Paderewskiego (I-XII 1919) - szczegółowo przedstawia ustrój II Rzeczypospolitej	- szczegółowo omawia i ocenia reformy rządu Jędrzeja Moraczewskiego - wykazuje i uzasadnia, jakie znaczenie dla odrodzonego państwa polskiego miało objęcie urzędu premiera przez Ignacego Jana Paderewskiego - szczegółowo omawia zniszczenia wojenne na ziemiach polskich	- ocenia i uzasadnia rolę Józefa Piłsudskiego w procesie kształtowania się p ocątków niepodległości

			- rozpoznaje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Wincentego Witosa, Jędrzeja Moraczewskiego - wskazuje lokalne ośrodki polskiej władzy powstałe w 1918 r. - charakteryzuje wydarzenia polityczne, które doprowadziły do odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 r.	wynikający z małej konstytucji - charakteryzuje problemy, na jakie napotykała integracja ziem wchodzących w skład odrodzonego państwa - szczegółowo przedstawia kolejne etapy odradzania się państwa polskiego		
Kształtowanie granic II Rzeczypospolitej - zachód i południe	- Jaka powinna być odrodzona Polska? - Powstanie wielkopolskie - Powrót Pomorza do Polski - I powstanie śląskie - II powstanie śląskie - Plebiscyt i III powstanie śląskie - Spór o Śląsk Cieszyński - Plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu	- poprawnie posługuje się pojęciami: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna - umiejscawia w czasie powstanie wielkopolskie (27 XII 1918-16 II 1919) - wskazuje na mapie obszary plebiscytowe - rozpoznaje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego - krótko przedstawia założenia koncepcji inkorporacyjnej i federacyjnej - podaje tereny, który były przedmiotem sporu między Rzecząpospolitą a	- poprawnie posługuje się pojęciem plebiscyt - umiejscawia w czasie: I powstanie śląskie (VIII 1919), plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu (VII 1920), II powstanie śląskie (VIII 1920), plebiscyt na Górnym Śląsku (III 1921), III powstanie śląskie (V-VII 1921) - wskazuje na mapie: zasięg powstania wielkopolskiego, skutki plebiscytów na Warmii, Mazurach, Powiślu i Górnym Śląsku	- umiejscawia w czasie: przybycie Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania (26 XII 1918), zaślubiny Polski z morzem (II 1920) - wskazuje na mapie: miejsce symbolicznych zaślubin Polski z morzem, Wolne Miasto Gdańsk, zasięg powstań śląskich - rozpoznaje postać Józefa Dowbora-Muśnickiego - omawia okoliczności wybuchu powstania wielkopolskiego - objaśnia, w jaki sposób rozstrzygnięto	- poprawnie posługuje się pojęciem konwencja górnośląska - umiejscawia w czasie: podział Śląska Cieszyńskiego (VII 1919), podział Górnego Śląska (X 1921) - zestawia i ocenia koncepcje polityczne dotyczące kształtu odrodzonej Rzeczypospolitej	- formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, czy podział Górnego Śląska po III powstaniu śląskim był korzystny dla Polski - syntetycznie analizuje problemy, które mogły wynikać z podziału Górnego Śląska oraz zapisów traktatu wersalskiego dotyczących Pomorza

		Niemcami po I wojnie światowej	- rozpoznaje postacie: Józefa Hallera, Wojciecha Korfantego - charakteryzuje przebieg i skutki powstania wielkopolskiego - opisuje znaczenie powrotu Pomorza do Polski - charakteryzuje przyczyny i skutki powstań śląskich - charakteryzuje wyniki plebiscytów na Górnym Śląsku oraz na Warmii, Mazurach i Powiślu	polsko-niemiecki spór o Pomorze - omawia międzynarodowe decyzje, jakie zapadły w kwestii podziału Górnego Śląska po III powstaniu śląskim - szczegółowo przedstawia przyczyny i skutki sporu polsko-czeskiego o Śląsk Cieszyński		
Kształtowanie granic II Rzeczypospolitej - wschód	- Konflikt polsko-ukraiński - Początek konfliktu z bolszewikami - Ofensywa bolszewików - Bitwa Warszawska - Pokój ryski - Sprawa Wileńszczyzny	- poprawnie posługuje się pojęciem cud nad Wisłą - umiejscawia w czasie: wojnę polsko-bolszewicka (II 1919-18 III 1921), pokój ryski (18 III 1921) - umiejscawia w czasie i przestrzeni Bitwę Warszawską (13-15 VIII 1920) - wskazuje na mapie granicę określoną w pokoju ryskim - rozpoznaje postać Józefa Piłsudskiego - tłumaczy, dlaczego Bitwę Warszawską nazwano cudem nad Wisłą	- poprawnie posługuje się pojęciem Orlęta Lwowskie - umiejscawia w czasie: wojnę polsko-ukraińską (XI 1918-VII 1919), operację niemeńską (IX 1920), utworzenie Litwy Środkowej (X 1920) - wskazuje na mapie terytorium Litwy Środkowej - rozpoznaje postacie: Michaiła Tuchaczewskiego, Lucjana Żeligowskiego	- poprawnie posługuje się pojęciem linia Curzona - umiejscawia w czasie: zawarcie sojuszu II RP z URL (IV 1920), utworzenie Rady Obrony Państwa (VII 1920), przyłączenie Litwy Środkowej do Polski (1922) - umiejscawia w czasie i przestrzeni zajęcie Kijowa przez wojska polskie i ukraińskie (V 1920) - wskazuje na mapie: linię Curzona, bitwę	- umiejscawia w czasie zawarcie traktatu brzeskiego z URL (II 1918) - rozpoznaje postacie: Tadeusza Rozwadowskiego, Siemiona Budionnego - szczegółowo omawia proces tworzenia się państwowości ukraińskiej w Galicji Wschodniej - analizuje walki Polaków o Lwów, Galicję Wschodnią i Wołyń w latach 1918-1919	- ocenia i uzasadnia polityczne i militarne znaczenie Bitwy Warszawskiej - ocenia i uzasadnia sposób rozwiązania polsko-litewskiego sporu o Wilno

		- podaje postanowienia pokoju ryskiego	- charakteryzuje przebieg wojny polsko-bolszewickiej - tłumaczy, co zdecydowało o sukcesie Polaków w Bitwie Warszawskiej - tłumaczy, w jaki sposób rozwiązano polsko-litewski spór o Wilno	pod Komarowem (VIII 1920) - rozpoznaje postacie: Symona Petlury, Władysława Grabskiego - objaśnia, w jakich okolicznościach doszło do zawarcia sojuszu polsko-ukraińskiego - objaśnia, jakie skutki polityczne i militarne miała ofensywa bolszewików w 1920 r. - objaśnia, na czym polegał polski plan obrony Warszawy przed wojskami bolszewickimi	- analizuje etapy Bitwy Warszawskiej - zestawia siły obu armii biorących udział w Bitwie Warszawskiej	
Ustrój II RP - parlamentaryzm, przewrót majowy i sanacja	- Konstytucja marcowa - Elekcja i śmierć prezydenta Narutowicza - Rządy parlamentarne w II Rzeczypospolitej - Geneza przewrotu majowego - Przewrót majowy - Scena polityczna II Rzeczypospolitej - Nowela sierpniowa - Rządy sanacyjne - Represje wobec opozycji - Konstytucja kwietniowa - Obóz sanacyjny po śmierci Piłsudskiego	- poprawnie posługuje się pojęciami: sanacja, autorytaryzm - umiejscawia w czasie: uchwalenie konstytucji marcowej (17 III 1921), zabójstwo prezydenta G. Narutowicza (16 XII 1922), przewrót majowy (12-15 V 1926), konstytucję kwietniową (24 IV 1935) - rozpoznaje postacie: Gabriela Narutowicza, Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego - krótko przedstawia ustrój II Rzeczypospolitej	- poprawnie posługuje się pojęciem partyjniactwo - umiejscawia w czasie: prezydenturę I. Mościckiego (VI 1926-IX 1939), uchwalenie noweli sierpniowej (1926), śmierć J. Piłsudskiego (12 V 1935) - rozpoznaje postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Wincentego Witosa, Romana Dmowskiego, Józefa Becka, Edwarda Rydza-Śmigłego	- umiejscawia w czasie: wybory do Sejmu I kadencji (XI 1922), powołanie rządu Chjeno-Piasta (V 1926), powstanie BBWR (1928), wybory brzeskie (XI 1930), proces brzeski (1931-1932) - rozpoznaje postacie: Władysława Grabskiego, Macieja Rataja, Ignacego Daszyńskiego, Wojciecha Korfantego, Walerego Sławka	- umiejscawia w czasie: Kongres Obrony Prawa i Wolności Ludu (VI 1930), założenie obozu w Berezie Kartuskiej (1934), powstanie ONR (1934), powstanie Frontu Morges (1936), powstanie OZN (1937) - analizuje cechy scenę polityczną II Rzeczypospolitej - wykazuje i uzasadnia, jaką rolę miał odgrywać BBWR w polskim życiu politycznym	- ocenia i uzasadnia rządy parlamentarne w II Rzeczypospolitej - ocenia i uzasadnia decyzję Józefa Piłsudskiego o dokonaniu przewrotu politycznego w Polsce - ocenia i uzasadnia politykę rządów sanacji wobec opozycji

	- Polski autorytaryzm	na podstawie konstytucji marcowej - podaje skutki polityczne przewrotu majowego - tłumaczy, jakie zmiany ustrojowe wprowadziła konstytucja kwietniowa	- opisuje zakres praw i wolności obywatelskich określonych w konstytucji marcowej - opisuje najważniejsze cechy rządy parlamentarne w II Rzeczypospolitej - tłumaczy, na czym polegała dekompozycja obozu sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego - charakteryzuje cechy ustroju autorytarnego w Polsce	- szczegółowo przedstawia przejawy kryzysu politycznego w Polsce w połowie lat 20. XX w. - szczegółowo przedstawia przebieg przewrotu majowego - podaje i porządkuje ugrupowania opozycyjne wobec rządów sanacji - objaśnia, w jaki sposób sanacja rozprawiła się z opozycją polityczną	- zestawia pozycję i uprawnienia prezydenta w konstytucji marcowej i kwietniowej	
Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej	- Społeczeństwo II Rzeczypospolitej - Mniejszości narodowe w Rzeczypospolitej - Problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej - Reformy Grabskiego - Budowa portu w Gdyni - Inwestycje przemysłowe w latach 30.	- poprawnie posługuje się pojęciem Polska A i B - umiejscawia w czasie: wprowadzenie reformy walutowej (1924), budowę Centralnego Okręgu Przemysłowego (1936-1939) - wskazuje na mapie: Centralny Okręg Przemysłowy, podział na Polskę A i B - rozpoznaje postać Eugeniusza Kwiatkowskiego - podaje mniejszości narodowe i wyznaniowe w społeczeństwie II Rzeczypospolitej	- poprawnie posługuje się pojęciem wojna celna - umiejscawia w czasie: rozpoczęcie budowy portu w Gdyni (1921), wojnę celną (1925-1934) - wskazuje na mapie główne okręgi przemysłowe II Rzeczypospolitej - rozpoznaje postać Władysława Grabskiego - charakteryzuje strukturę etniczną i wyznaniową społeczeństwa II Rzeczypospolitej	- poprawnie posługuje się pojęciem etatyzm - umiejscawia w czasie czteroletni program gospodarczy (1936-1940) - wskazuje na mapie województwa, w których dominowali przedstawiciele mniejszości narodowych - przedstawia cechy mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczpospolitą - omawia okoliczności budowy portu w Gdyni - objaśnia, jaką rolę miał odegrać COP w	- analizuje sytuację prawną mniejszości narodowych w Polsce - szczegółowo omawia realizację reform gospodarczych przez rząd Władysława Grabskiego	- ocenia i uzasadnia politykę II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych - ocenia i uzasadnia skuteczność reform gospodarczych podejmowanych w II Rzeczypospolitej

		- tłumaczy, dlaczego Gdynia była nazywana „polskim oknem na świat” - podaje przykłady inwestycji zrealizowanych w ramach COP	- wskazuje najważniejsze problemy gospodarcze, przed którymi stanęła II Rzeczpospolita - opisuje problem reformy rolnej w II Rzeczypospolitej - tłumaczy, na czym polegała i jakie miała skutki wojna celna z Niemcami	rozwoju gospodarczym Polski - podaje i porządkuje cechy charakterystyczne Wielkiego Kryzysu w Polsce - omawia zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego dla rozwoju polskiej gospodarki		
Kultura i nauka Polski międzywojennej	- Geneza i początki oświaty w II Rzeczypospolitej - Reformy szkolnictwa - Nauka polska - Literatura, teatr i muzyka - Kino i radio w międzywojennej Polsce - Sztuka i architektura w II Rzeczypospolitej	- umiejscawia w czasie reformę edukacji Janusza Jędrzejewicza (1932) - rozpoznaje postacie: Janusza Jędrzejewicza, Władysława Reymonta - podaje reformy szkolnictwa przeprowadzone w II Rzeczypospolitej - podaje dziedziny naukowe, w których polscy uczeni zyskali uznanie w latach 20. i 30.	- umiejscawia w czasie reformę edukacji Stanisława Grabskiego (1924) - rozpoznaje postacie: Stanisława Grabskiego, Stefana Banacha, Witolda Gombrowicza, Brunona Schulza, Stanisława Ignacego Witkiewicza - Witkacego, Juliana Tuwima - opisuje osiągnięcia polskiej literatury - charakteryzuje osiągnięcia nauki polskiej w okresie międzywojennym - opisuje najważniejszych twórców polskiej	- umiejscawia w czasie Nagrodę Nobla dla Władysława Reymonta (1924) - rozpoznaje postacie: Tadeusza Boya-Żeleńskiego, Karola Szymanowskiego, Poli Negri - szczegółowo przedstawia problemy polskiej oświaty w początkach niepodległości - podaje i porządkuje nurty, jakie dominowały w polskim malarstwie dwudziestolecia międzywojennego - przedstawia cechy sztukę i architekturę w II Rzeczypospolitej	- rozpoznaje postacie: Hugona Steinhausa, Stanisława Wigury, Władysława Tatarkiewicza - analizuje rozwój teatru i muzyki w okresie międzywojennym - szczegółowo omawia rozwój kina i radia w międzywojennej Polsce	- ocenia i uzasadnia dorobek kulturalny i naukowy II Rzeczypospolitej

			literatury w okresie międzywojennym			
Polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej	- Polska na arenie międzynarodowej - Polityka międzynarodowa w okresie sanacji - Przyłączenie Zaolzia - Niemieckie żądania wobec Polski - Zacieśnienie współpracy z Wielką Brytanią i Francją - Pakt Ribbentrop-Mołotow	- poprawnie posługuje się pojęciem polityka równej odległości (równowagi) - umiejscawia w czasie: układy sojusznicze z Francją i Rumunią (1921), pakt Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939) - rozpoznaje postać Józefa Becka - tłumaczy, na czym polegała polityka równej odległości - podaje żądania wobec Polski wysuwane przez III Rzeszę w 1938 r. - opisuje postawę polskich władz wobec żądań III Rzeszy	- umiejscawia w czasie: układ o nieagresji między Polską i ZSRS (1932), układ o niestosowaniu przemocy między Polską a Niemcami (1934), przyłączenie Zaolzia do Polski (X 1938), polsko-brytyjski układ sojuszniczy (25 VIII 1939) - wskazuje na mapie Zaolzie - rozpoznaje postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa - tłumaczy, jaką rolę w polskiej polityce zagranicznej miał odgrywać sojusz z Francją i Rumunią - charakteryzuje sposób realizacji polityki równej odległości - opisuje okoliczności przyłączenia Zaolzia do Polski - wskazuje postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow	- poprawnie posługuje się pojęciami: Międzymorze, polityka prometejska - umiejscawia w czasie: traktat w Locarno (1925), przedstawienie niemieckich roszczeń wobec Polski (X 1938), udzielenie gwarancji Polsce przez Wielką Brytanię (III 1939), wypowiedzenie deklaracji o niestosowaniu przemocy przez III Rzeszę (IV 1939) - objaśnia, jaki wpływ na międzynarodową pozycję Polski miał traktat w Locarno - omawia, na czym miała polegać idea Międzymorza i polityka prometejska - szczegółowo przedstawia proces zacieśniania współpracy Polski z Wielką Brytanią i Francją w przededniu wybuchu II wojny światowej	- analizuje cechy położenie międzynarodowe II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w. - wykazuje i uzasadnia, dlaczego idea Międzymorza i polityka prometejska poniosły fiasko - analizuje skutki polskiej polityki zagranicznej prowadzonej w okresie sanacji	- ocenia i uzasadnia międzynarodową pozycję Polski w okresie międzywojennym - ocenia i uzasadnia postawę władz polskich wobec żądań wysuwanych przez III Rzeszę w 1938 r.

VI. II wojna światowa						
Wybuch II wojny światowej i kampania polska 1939 roku	- W przededniu wojny - Niemiecka napaść na Polskę - Przeciwko Blitzkriegowi - Napaść sowiecka na Polskę - Ostatnie punkty oporu - Pierwsze zbrodnie hitlerowskie w Polsce - Ocena wojny obronnej	- umiejscawia w czasie: atak III Rzeszy na Polskę (1 IX 1939), napaść wojsk sowieckich na Polskę (17 IX 1939) - umiejscawia w czasie i przestrzeni bitwę nad Bzurą (9-18 IX 1939) - rozpoznaje postać Henryka Sucharskiego - podaje etapy kampanii wrześniowej - podaje kluczowe wydarzenia kampanii wrześniowej (np. obrona Westerplatte, bitwa pod Wizną, bitwa nad Bzurą, wkroczenie wojsk sowieckich) - podaje przykłady zbrodni hitlerowskich w Polsce	- poprawnie posługuje się pojęciami: Blitzkrieg, bitwa graniczna, dziwna wojna - umiejscawia w czasie tzw. bitwę graniczną (1-3 IX 1939) - umiejscawia w czasie i przestrzeni bitwę pod Wizną (8-10 IX 1939), bitwę pod Kockiem (6 X 1939) - rozpoznaje postacie: Władysława Raginisa, Edwarda Rydza-Śmigłego, Tadeusza Kutrzeby, Stefana Starzyńskiego - opisuje najważniejsze cechy etapy kampanii wrześniowej - opisuje zbrodnie wojsk niemieckich i sowieckich wobec polskich jeńców i ludności cywilnej	- poprawnie posługuje się pojęciami: prowokacja gliwicka, Einsatzgruppen - umiejscawia w czasie: prowokację gliwicką (31 VIII 1939), upadek Warszawy (28 IX 1939), kapitulację Helu (2 X 1939) - wskazuje na mapie kierunki natarcia wojsk niemieckich na Polskę - rozpoznaje postacie: Franciszka Kleeberga, Franciszka Dąbrowskiego - omawia działania dywersyjne przeprowadzone przez Niemców przed wybuchem wojny - charakteryzuje okoliczności agresji ZSRS na Polskę - objaśnia przyczyny przegranej Polski w wojnie we wrześniu 1939 r.	- poprawnie posługuje się pojęciem przedmoście rumuńskie - umiejscawia w czasie defiladę niemiecko-sowiecką w Brześciu (22 IX 1939) - rozpoznaje postacie: Władysława Langnera, Juliusza Rómmla, Józefa Unruga - zestawia potencjał militarny stron konfliktu - wykazuje i uzasadnia, jakie znaczenie w planach strategicznych Polski miało tzw. przedmoście rumuńskie - analizuje decyzje polityczne władz II Rzeczypospolitej na tle wydarzeń militarnych podczas kampanii polskiej	- ocenia i uzasadnia przygotowania Polski do konfliktu z Niemcami i ZSRS - ocenia i uzasadnia postawę Wielkiej Brytanii i Francji wobec wojny obronnej Polski - ocenia i uzasadnia postawę naczelnego dowództwa i polskich władz w czasie wojny obronnej
Ekspansja III Rzeszy i ZSRS w latach 1939-1941	- Współpraca ZSRS i III Rzeszy - Sowieckie podboje - Podbój Danii i Norwegii przez Niemcy	- poprawnie posługuje się pojęciami: pakt Ribbentrop-Mołotow, alianci, kolaboracja, bitwa o Anglię	- poprawnie posługuje się pojęciem „wojna zimowa” - umiejscawia w czasie: niemiecko-	- poprawnie posługuje się pojęciami: Państwo Francuskie (Państwo Vichy), Komitet Wolnej Francji	- poprawnie posługuje się pojęciami: ustasze, czetnicy - umiejscawia w czasie: zajęcie Paryża przez	- ocenia i uzasadnia znaczenie dla dalszych losów wojny bitwy o Anglię oraz zaangażowania państw

	- Podbój Belgii, Holandii i Francji - Przeciwko Wielkiej Brytanii - Wojna na Bałkanach	- umiejscawia w czasie: pakt Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939), atak III Rzeszy na Danię i Norwegię (9 IV 1940), rozpoczęcie ofensywy niemieckiej na Zachodzie (10 V 1940), bitwę o Anglię (VII-X 1940) - wskazuje na mapie kraje podbite przez III Rzeszę w 1940 r. - rozpoznaje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina - opisuje skutki ofensywy niemieckiej w Europie Zachodniej - tłumaczy znaczenie zwycięstwa Wielkiej Brytanii i jej sojuszników w bitwie o Anglię	sowiecki traktat o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), wojnę zimową (XI 1939-III 1940), atak Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941) - wskazuje na mapie zmiany w podziale ziem polskich między III Rzeszę i ZSRS w 1939 r. - rozpoznaje postacie: Charles'a de Gaulle'a, Winstona Churchilla - opisuje najważniejsze cechy cele polityki Adolfa Hitlera i Józefa Stalina w Europie - charakteryzuje przyczyny i skutki ekspansji III Rzeszy na państwa skandynawskie - charakteryzuje przebieg ekspansji III Rzeszy na Europę Zachodnią - przedstawia przebieg i skutki bitwy o Anglię	- umiejscawia w czasie: aneksję Litwy, Łotwy i Estonii przez ZSRS (VI 1940), zawieszenie broni w Compiègne (22 VI 1940), uchwalenie Lend-Lease Act (III 1941) - wskazuje na mapie obszary zajęte przez ZSRS w latach 1939-1941 - rozpoznaje postacie: Carla Gustava Mannerheima, Vidkuna Quislinga, Philippa Pétaina - wskazuje na mapie kraje, które przystąpiły do sojuszu z państwami Osi - przedstawia cechy przebieg ekspansji III Rzeszy na państwa skandynawskie - objaśnia, jaką rolę odgrywała Wielka Brytania w wojnie z III Rzeszą po 1940 r. - przedstawia cechy przebieg i skutki walk na Bałkanach	Niemcy (14 VI 1940), aneksję Besarabii i północnej Bukowiny przez ZSRS (VIII 1940) - rozpoznaje postać Josipa Broza-Tito - analizuje przyczyny, przebieg i skutki wojny sowiecko-fińskiej - wykazuje i uzasadnia, co przyczyniło się do sukcesu brytyjskich sił powietrznych w bitwie o Anglię - zestawia postawy władz krajów zachodnioeuropejskich w obliczu niemieckiej agresji w 1940 r.	Osi w konflikt na Bałkanach
Front wschodni w latach 1941-1943	- Napaść Niemiec na ZSRS - Bitwa pod Moskwą - Niemcy i podbita ludność	- poprawnie posługuje się pojęciem koalicja antyhitlerowska	- poprawnie posługuje się pojęciami: operacja Barbarossa, Lebensraum, Lend-Lease Act	- poprawnie posługuje się pojęciami: wielka wojna ojczyźniana, „droga życia"	- umiejscawia w czasie traktat o współdziałaniu Wielkiej Brytanii i ZSRS przeciw III Rzeszy (VII 1941)	- ocenia i uzasadnia znaczenie wojny niemiecko-sowieckiej dla losów II wojny światowej

	- Wspólnie przeciw Hitlerowi - Bitwa o Stalingrad - Blokada Leningradu	- umiejscawia w czasie atak Niemiec na ZSRS (22 VI 1941) - umiejscawia w czasie i przestrzeni: bitwę o Moskwę (XII 1941), bitwę pod Stalingradem (VIII 1942-II 1943) - rozpoznaje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina - wskazuje przełomowe wydarzenia w przebiegu wojny sowiecko-niemieckiej	- umiejscawia w czasie i przestrzeni oblężenie Leningradu (IX 1941-I 1944) - rozpoznaje postać Gieorgija Żukowa - charakteryzuje przyczyny napaści Niemiec na ZSRS - tłumaczy, jakie znaczenie polityczne i militarne miały klęski wojsk niemieckich w bitwach pod Moskwą i Stalingradem - opisuje politykę okupacyjnych władz niemieckich na zajętych terenach ZSRS - tłumaczy, jak zachowały się Wielka Brytania i USA wobec ataku III Rzeszy na ZSRS	- umiejscawia w czasie uchwalenie Lend-Lease Act (III 1941) - wskazuje na mapie tereny zajęte przez wojska niemieckie w wyniku realizacji operacji „Barbarossa” - rozpoznaje postać Friedricha von Paulusa - przedstawia cechy strategiczne cele III Rzeszy w kolejnych etapach wojny z ZSRS - charakteryzuje przebieg bitew pod Moskwą i pod Stalingradem - przedstawia cechy przebieg wojny sowiecko-niemieckiej	- rozpoznaje postać Stepana Bandery - wykazuje i uzasadnia, jakie znaczenie dla losów wojny miało ogłoszenie przez Józefa Stalina wielkiej wojny ojczyźnianej - wykazuje i uzasadnia, dlaczego wśród narodów zamieszkujących ZSRS znalazły się grupy kolaborujące z III Rzeszą	
Polityka okupacyjna III Rzeszy w Europie	- Sytuacja ludności w okupowanych krajach - Kolaboracja z niemieckim okupantem - Ruch oporu i partyzantka w krajach europejskich	- poprawnie posługuje się pojęciami: kolaboracja, podludzie, ruch oporu - krótko przedstawia okupacyjną politykę III Rzeszy w krajach Europy Zachodniej i Wschodniej - podaje kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu	- poprawnie posługuje się pojęciami: przestrzeń życiowa, Generalny Plan Wschodni - wskazuje na mapie kraje, w których działały organizacje kolaboranckie - rozpoznaje postać Philipe’a Pétaina	- poprawnie posługuje się pojęciem Résistance - rozpoznaje postać Josipa Broza-Tito - zestawia politykę III Rzeszy wobec ludności terenów okupowanych w Europie Zachodniej i Wschodniej - szczegółowo przedstawia rolę	- wykazuje i uzasadnia, w jaki sposób Niemcy wykorzystywali animozje pomiędzy podbitymi narodami - analizuje stosunek ludności okupowanych państw do kolaborantów	- ocenia i uzasadnia sytuację w okupowanych przez III Rzeszę krajach Europy Zachodniej i Wschodniej oraz jej wpływ na walkę z okupantem

			- tłumaczy, na czym miał polegać Generalny Plan Wschodni - tłumaczy, na czym miała polegać niemiecka polityka rasowa	partyzantki w walce z okupantem w wybranych krajach Europy		
Zagłada Żydów europejskich - Holokaust	- Separacja ludności żydowskiej - W stronę zagłady - Zagłada Żydów - Powstanie w getcie - Reakcje i postawy wobec Holokaustu	- poprawnie posługuje się pojęciami: zagłada, getto, Holokaust, obóz zagłady, obóz koncentracyjny - umiejscawia w czasie powstanie w getcie warszawskim (19 IV 1943-16 V 1943) - rozpoznaje postacie: Mordechaja Anielewicza, Marka Edelmana - podaje przykłady polityki nazistów wobec Żydów - podaje przykłady miejsc masowej eksterminacji ludności żydowskiej - podaje przykłady obozów zagłady i obozów koncentracyjnych	- poprawnie posługuje się pojęciami: dyskryminacja, stygmatyzacja, eksterminacja, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, szmalcownik, Rada Pomocy Żydom „Żegota” - umiejscawia w czasie konferencję w Wannsee (I 1942) - rozpoznaje postacie: Janusza Korczaka, Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego - wskazuje etapy polityki hitlerowskiej wobec Żydów (od dyskryminacji do zagłady) - tłumaczy, w jaki sposób Niemcy zrealizowali plan „ostatecznego	- poprawnie posługuje się pojęciami: pogrom, Żydowska Organizacja Bojowa - rozpoznaje postacie: Reinharda Heydricha, Adolfa Eichmanna, Matyldy Getter, Jana Karskiego - charakteryzuje metody realizacji polityki hitlerowskiej wobec Żydów (od dyskryminacji do zagłady) - omawia skalę eksterminacji ludności żydowskiej - omawia struktury konspiracyjne w getcie warszawskim i omawia ich działalność - zestawia postawy wobec Holokaustu w Europie Zachodniej i Wschodniej - omawia formy pomocy Żydom	- umiejscawia w czasie: obowiązek noszenia opasek z gwiazdą Dawida (XII 1939), wprowadzenie kary śmierci dla Żydów próbujących opuścić getto (X 1940) - rozpoznaje postacie: Zofii Kossak-Szczuckiej, Wandy Krahelskiej, - szczegółowo omawia postawę Kościoła wobec Holokaustu - wykazuje i uzasadnia, czym różniła się sytuacja osób gotowych ratować Żydów w Europie Zachodniej od sytuacji ludzi podejmujących się tego wyzwania w Polsce i innych krajach Europy Wschodniej	- formułuje i uzasadnia własną ocenę tego, jak Holokaust wpływał na postawy wśród ludności terenów okupowanych przez Niemcy

			rozwiązania kwestii żydowskiej” - opisuje sposób organizacji i cel działania sieci obozów koncentracyjnych oraz obozów zagłady, wyjaśnia różnice pomiędzy nimi - charakteryzuje skutki powstania w getcie warszawskim - przedstawia postawy ludności Europy wobec Holokaustu	niesione przez ludność krajów okupowanych		
Działania wojenne poza Europą	- Początek walk w Afryce - Zakończenie walk w Afryce - Wojna na Atlantyku - Atak na Pearl Harbor - Ofensywa japońska w Azji - Wojna na Pacyfiku	- poprawnie posługuje się pojęciem bitwa o Atlantyk - umiejscawia w czasie: walki w Afryce (VI 1940-V 1943), atak Japonii na USA (7 XII 1941) - umiejscawia w czasie i przestrzeni: bitwę o Midway (VI 1942), bitwę pod El-Alamejn (VII-XI 1942) - rozpoznaje postać Franklina Delano Roosevelta - tłumaczy, jakie znaczenie dla przebiegu działań wojennych miały bitwy pod El-Alamejn i Midway - opisuje konsekwencje japońskiego ataku na Pearl Harbor	- poprawnie posługuje się pojęciami: wilcze stada, U-Boot, konwój - umiejscawia w czasie podpisanie tzw. paktu trzech (1940) - umiejscawia w czasie i przestrzeni: bitwę pod Tobrukiem (IV-XI 1941), operację „Torch” (XI 1942), bitwę o Guadalcanal (VIII 1942-II 1943) - rozpoznaje postacie: Erwina Rommla, Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhovera - charakteryzuje przebieg działań zbrojnych w Afryce	- umiejscawia w czasie: niemiecką blokadę Wysp Brytyjskich (1940), kapitulację wojsk niemiecko-włoskich w Afryce (V 1943) - umiejscawia w czasie i przestrzeni: zajęcie północnej Libii przez wojska brytyjskie (I 1941), bitwę na Morzu Koralowym (V 1942) - rozpoznaje postać Isoroku Yamamoto - przedstawia cechy taktykę stosowaną przez III Rzeszę i Wielką Brytanię w czasie wojny o Atlantyk - szczegółowo przedstawia polityczne	- umiejscawia w czasie: atak wojsk włoskich na Somali Brytyjskie, (VIII 1940), kapitulacja wojsk włoskich w Etiopii (XI 1941), pakt o nieagresji między Japonią i ZSRS (IV 1941), - umiejscawia w czasie i przestrzeni zajęcie przez Japończyków Indochin francuskich (VII 1941) oraz Birmy, Malajów, Holenderskich Indii Wschodnich i Filipin (1942) - wykazuje i uzasadnia, co przyczyniło się do zwycięstwa aliantów w bitwie o Atlantyk	- ocenia i uzasadnia wpływ przystąpienia USA do wojny na jej przebieg

			Północnej w latach 1941-1943 - przedstawia przebieg i skutki wojny na Atlantyku - opisuje okoliczności ataku Japonii na USA	i militarne następstwa zawarcia paktu trzech - omawia zasięg ekspansji i politykę japońską w Azji - omawia specyfikę wojny na Pacyfiku i wymienia przełomowe starcia zbrojne na tym obszarze podczas II wojny światowej	- analizuje przebieg walk między Włochami i Brytyjczykami w północnej Afryce - wykazuje i uzasadnia, jakie znaczenie podczas walk na Pacyfiku miały lotniskowce	
Koalicja antyhitlerowska i droga do zwycięstwa	- Geneza i początki Wielkiej Koalicji - Bitwa na Łuku Kurskim - Desant na Sycylię i Włochy - Konferencje Wielkiej Trójki - Lądowanie w Normandii i otwarcie drugiego frontu - Ostatnie ofensywy na froncie zachodnim	- poprawnie posługuje się pojęciami: Wielka Trójka, Wielka Koalicja, operacja „Overlord” - umiejscawia w czasie konferencję w Teheranie (XI/XII 1943) - umiejscawia w czasie i przestrzeni lądowanie aliantów w Normandii (6 VI 1944) - rozpoznaje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Józefa Stalina, Adolfa Hitlera, Benita Mussoliniego - podaje postanowienia konferencji w Teheranie - opisuje strategiczne znaczenie bitwy na Łuku Kurskim oraz powstania drugiego frontu w Normandii	- poprawnie posługuje się pojęciami: Karta atlantycka, D-Day, operacja „Market Garden” - umiejscawia w czasie podpisanie Karty atlantyckiej (14 VIII 1941) - umiejscawia w czasie i przestrzeni: lądowanie aliantów na Sycylii (10 VII 1943), bitwę na Łuku Kurskim (VII-VIII 1943), bitwę o Monte Casino (V 1944), operację „Market Garden” (IX 1944) - rozpoznaje postacie: Dwighta Eisehowera, Charles’a de Gaulle’a - opisuje okoliczności podpisania Karty atlantyckiej i jej postanowienia	- umiejscawia w czasie: konferencję w Casablance (I 1943), bitwę pod Prochorowką (VII 1943), wypowiedzenie wojny Niemcom przez Włochy (X 1943), powstanie w Paryżu (VIII 1944), - umiejscawia w czasie i przestrzeni: bitwę pod Falaise (VII 1944), kontrofensywę niemiecką w Ardenach (XII 1944) - wskazuje na mapie obszary zajęte przez aliantów w 1944 r. - szczegółowo przedstawia postanowienia konferencji w Casablance - charakteryzuje przebieg walk we	- poprawnie posługuje się pojęciem Włoska Republika Socjalna - umiejscawia w czasie zawieszenie broni między Włochami i aliantami (IX 1943) - rozpoznaje postać Pietra Badoglia - szczegółowo omawia skutki polityczne i militarne utworzenia frontu na Sycylii i we Włoszech - wykazuje i uzasadnia, jakie znaczenie da przebiegu działań wojennych miały wojska pancerne	- ocenia i uzasadnia politykę aliantów wobec krajów Europy Środkowo-Wschodniej w świetle postanowień konferencji Wielkiej Trójki

			- charakteryzuje proces powstawania koalicji antyhitlerowskiej - opisuje przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w 1943 r. - przedstawia cele i skutki lądowania aliantów w Normandii	Włoszech i w Europie Zachodniej w 1944 r. - określa cele polityczne i strategiczne wielkich mocarstw w końcowej fazie II wojny światowej		
Zakończenie II wojny światowej	- Wyzwolenie Europy Środkowo-Wschodniej - Konferencja w Jałcie - Zajęcie Niemiec i Austrii - Konferencja w Poczdamie - Zakończenie walk na Pacyfiku	- poprawnie posługuje się pojęciem porządek jałtański - umiejscawia w czasie: konferencję w Jałcie (4-11 II 1945), konferencję w Poczdamie (17 VII-2 VIII 1945), zrzucenie bomby atomowej na Hiroszimę (6 VIII 1945) i Nagasaki (9 VIII 1945) - rozpoznaje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry'ego Trumana - krótko przedstawia postanowienia konferencji w Jałcie i Poczdamie - opisuje skutki wynalezienia oraz pierwszego użycia broni atomowej	- poprawnie posługuje się pojęciami: operacja berlińska, taktyka „żabich skoków" - umiejscawia w czasie: operację berlińską (16 IV-2 V 1945,podpisanie przez Niemcy kapitulacji w Berlinie (8 V 1945), kapitulację Japonii (2 IX 1945) - rozpoznaje postacie: Gieorgija Żukowa, Wilhelma Keitela, Douglasa MacArthura - charakteryzuje przebieg działań wojennych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1944-1945 - opisuje znaczenie konferencji Wielkiej	- poprawnie posługuje się pojęciem kamikadze - umiejscawia w czasie: operację Bagration (VI-VIII 1944), sforsowanie Wału Pomorskiego (II 1945), śmierć A. Hitlera (30 IV 1945) - umiejscawia w czasie i przestrzeni bitwę o Iwo Jimę (III 1945), zajęcie Okinawy (IV 1945) - wskazuje na mapie postępy wojsk sowieckich w 1944 r. - wskazuje na mapie kierunki ofensywy Armii Czerwonej i kierunki ataków aliantów - rozpoznaje postacie: George'a Pattona, Hirohito - szczegółowo przedstawia	- poprawnie posługuje się pojęciami: Volkssturm, projekt „Manhattan" - umiejscawia w czasie: sforsowanie Renu przez wojska aliantów (III 1945), spotkanie w Torgau (IV 1945) - rozpoznaje postać Roberta Oppenheimera - analizuje cechy strategie i nowe metody walki zastosowane przez strony konfliktu na Dalekim Wschodzie	- ocenia i uzasadnia decyzję o zrzuceniu bomby atomowej - ocenia i uzasadnia politykę aliantów wobec krajów Europy Środkowo-Wschodniej w świetle postanowień konferencji Wielkiej Trójki

			Trójki w Jałcie oraz Poczdamie - wskazuje wydarzenia, które zdecydowały o klęsce Niemiec i Japonii w II wojnie światowej	strategiczne znaczenie operacji „Bagration” - charakteryzuje okoliczności kapitulacji Niemiec - omawia przebieg działań wojennych na Dalekim Wschodzie w 1945 r. - omawia okoliczności kapitulacji Japonii		
VII. Polacy pod okupacją podczas II wojny światowej						
Ziemie polskie pod okupacją niemiecką i sowiecką	- Podział ziem polskich - Polityka III Rzeszy wobec Polaków - Niemieckie zbrodnie w Polsce - Polityka ZSRS wobec Polaków - Deportacje w głąb ZSRS - Zbrodnia katyńska - Wobec sowieckiej okupacji	- poprawnie posługuje się pojęciami: Generalne Gubernatorstwo, kolaboracja, łapanka, deportacja, obóz koncentracyjny, obóz zagłady - umiejscawia w czasie: sowiecko-niemiecki traktat o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), zbrodnię katyńską (IV-V 1940) - wskazuje na mapie podział ziem polskich pod okupacją w 1939 r. i zmiany terytorialne po 1941 r. - opisuje sposoby represji stosowane przez okupanta niemieckiego i sowieckiego	- poprawnie posługuje się pojęciami: volkslista, kontyngent, „gadzinówka”, akcja Inteligencja, Akcja Specjalna „Kraków”, akcja AB, paszportyzacja - umiejscawia w czasie: akcję Inteligencja (1939-1940), Akcję Specjalną Kraków (XI 1939), akcję AB (1940) - wskazuje na mapie miejsca masowych egzekucji i pochówku polskich oficerów w 1940 r. - rozpoznaje postać Hansa Franka - przedstawia, w jaki sposób Niemcy	- poprawnie posługuje się pojęciami: listy proskrypcyjne, sowietyzacja - wskazuje na mapie kierunki deportacji ludności polskiej w głąb ZSRS - rozpoznaje postać Wandy Wasilewskiej - przedstawia cechy sytuację Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy - szczegółowo przedstawia warunki życia Polaków w Generalnym Gubernatorstwie - objaśnia, na czym polegał proces sowietyzacji	- poprawnie posługuje się pojęciem granatowa policja - wykazuje i uzasadnia, jakie znaczenie dla Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy miało wprowadzenie niemieckiej listy narodowościowej - zestawia okupację niemiecką w Polsce i innych krajach europejskich - analizuje cechy represje gospodarcze okupacyjnych władz sowieckich - analizuje postawy Polaków wobec sowieckiej okupacji	- ocenia i uzasadnia postawy Polaków, którzy wpisywali się na volkslistę

		- podaje przykłady zbrodni niemieckich dokonanych na ludności polskiej - krótko przedstawia znaczenie zbrodni katyńskiej	pozbywali się ludności polskiej z terenów włączonych do Rzeszy - charakteryzuje podział ziem polskich okupowanych przez ZSRS i III Rzeszę oraz zmiany wprowadzone po 1941 r. - charakteryzuje metody eksterminacji stosowane przez niemieckie okupacyjne władze - opisuje politykę okupacyjnych władz sowieckich wobec Polaków na Kresach Wschodnich - wskazuje grupy społeczne najbardziej narażone na prześladowania niemieckie i sowieckie	- charakteryzuje deportacje polskiej ludności z Kresów Wschodnich i warunki życia na zesłaniu - charakteryzuje politykę władz sowieckich wobec polskich jeńców wojennych - omawia politykę okupacyjnych władz niemieckich wobec inteligencji polskiej - określa, jakie miały być zasady hitlerowskiej polityki okupacyjnej wobec Polaków w Generalnym Gubernatorstwie i jakich sfer życia miały dotyczyć		
Rząd Rzeczypospolitej na uchodźstwie	- Polski rząd na uchodźstwie - Polskie siły zbrojne na Zachodzie - Układ Sikorski-Majski - Zerwanie stosunków polsko-sowieckich - Katastrofa gibraltarska - Polscy komuniści w ZSRS i kraju	- poprawnie posługuje się pojęciami: rząd emigracyjny, armia Andersa - umiejscawia w czasie: powstanie rządu polskiego na emigracji (IX 1939), zerwanie stosunków dyplomatycznych między rządem polskim na emigracji a ZSRS (25 IV 1943)	- poprawnie posługuje się pojęciami: Polskie Siły Zbrojne, układ Sikorski-Majski - umiejscawia w czasie: powstanie Polskich Sił Zbrojnych (jesień 1939), układ Sikorski-Majski (30 VII 1941), utworzenie polskiej Partii Robotniczej (I 1942)	- poprawnie posługuje się pojęciem katastrofa gibraltarska - umiejscawia w czasie: umowę paryską (XI 1939), przeniesienie rządu emigracyjnego do Londynu (VI 1940), katastrofę gibraltarską (VII 1943), powstanie Krajowej Rady Narodowej (XII 1943)	- poprawnie posługuje się pojęciem Grupa Inicjatywna - umiejscawia w czasie przerzucenie członków Grupy Inicjatywnej z ZSRS do Warszawy (XII 1941) - rozpoznaje postacie: Marcelego Nowotki, Bolesława Mołojca - wykazuje i uzasadnia wpływ sprawy	- ocenia i uzasadnia działalność polskiego rządu emigracyjnego podczas II wojny światowej

		- rozpoznaje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa - tłumaczy, w jaki sposób po klęsce Polski we wrześniu 1939 r. została zachowana ciągłość władz na emigracji - tłumaczy okoliczności zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem	- rozpoznaje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta - opisuje proces budowania Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie - opisuje postanowienia układu Sikorski-Majski i skutki jego podpisania - przedstawia okoliczności utworzenia armii gen. Władysława Andersa	- rozpoznaje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Władysława Gomułki - charakteryzuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii gen. Andersa - charakteryzuje proces kształtowania się komunistycznego ośrodka władzy w Polsce - objaśnia wpływ katastrofy gibraltarskiej na politykę rządu emigracyjnego	katyńskiej na sytuację Polski na arenie międzynarodowej - zestawia politykę rządu emigracyjnego i komunistycznych ośrodków władzy w Polsce	
Polskie Państwo Podziemne i konspiracja	- Struktury Polskiego Państwa Podziemnego - Konspiracja wojskowa - Działalność Armii Krajowej - Pozostałe podziemne organizacje zbrojne - Konspiracja cywilna - Rzeź wołyńska - Akcja „Burza”	- poprawnie posługuje się pojęciami: Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa, Delegatura Rządu na Kraj, rzeź wołyńska, Akcja „Burza” - umiejscawia w czasie: powstanie Armii Krajowej (14 II 1942), rozpoczęcie akcji „Burza” (1944) - umiejscawia w czasie i przestrzeni rzeź wołyńską (1943) - rozpoznaje postać Tadeusza Komorowskiego ps. Bór - podaje militarne i polityczne struktury	- poprawnie posługuje się pojęciami: Związek Walki Zbrojnej, sabotaż, dywersja, Rada Jedności Narodowej - umiejscawia w czasie: powołanie Związku Walki Zbrojnej (XI 1939), powołanie Delegatury Rządu na Kraj (XII 1940), powołanie Rady Jedności Narodowej (I 1944) - wskazuje na mapie rejony, w których działały największe	- poprawnie posługuje się pojęciami: Służba Zwycięstwu Polsce, Związek Odwetu, organizacja „Wachlarz”, Grupy Szturmowe Szarych Szeregów, Kedyw, Biuro Informacji i Propagandy, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa - umiejscawia w czasie: powstanie Służby Zwycięstwu Polsce (IX 1939), akcję scaleniową (1940-1944), utworzenie Krajowej Rady Ministrów (1944),	- poprawnie posługuje się pojęciami: banderowcy, Narodowa Organizacja Wojskowa, Bataliony Chłopskie, Gwardia Ludowa WRN, Narodowe Siły Zbrojne - umiejscawia w czasie utworzenie Ukraińskiej Powstańczej Armii (1942) - rozpoznaje postać Stepana Bandery - wykazuje i uzasadnia, jakie cele przyświecały partyzantce powrześniowej, a jakie	- ocenia i uzasadnia działalność Polskiego Państwa Podziemnego

		Polskiego Państwa Podziemnego - tłumaczy, czym zajmowały się pion wojskowy i pion cywilny Polskiego Państwa Podziemnego - opisuje założenia akcji „Burza”	skupiska oddziałów partyzanckich - rozpoznaje postacie: gen. Stefana Roweckiego ps. Grot, Cyryla Ratajskiego - tłumaczy, jakie cele polityczne i militarne przyświecały działalności Polskiego Państwa Podziemnego - tłumaczy, co było celem sabotażu i dywersji organizowanej przez Armię Krajową - charakteryzuje strukturę pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego - opisuje przyczyny i przejawy konfliktu polsko-ukraińskiego na Wołyniu - charakteryzuje realizację akcji „Burza”	deklarację programową Rady Jedności Narodowej (III 1944) - rozpoznaje postacie: Henryka Dobrzańskiego ps. Hubal, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil - szczegółowo przedstawia proces budowania konspiracji wojskowej w Polsce pod okupacją - podaje i porządkuje polskie organizacje podziemne zajmujące się sabotażem i dywersją - objaśnia, jaką wizję przyszłej Polski określono w deklaracji Rady Jedności Narodowej - szczegółowo przedstawia zadania instytucji wchodzących w skład pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego	partyzantce działającej w warunkach okupacji - analizuje najsłynniejsze akcje polskiego podziemia - szczegółowo omawia podziemne organizacje zbrojne działające poza strukturami rządu londyńskiego	
Powstanie warszawskie oraz sytuacja Polski w 1944-1945 roku	- Uwarunkowania i przyczyny wybuchu powstania - Główne etapy walk powstańczych - Alianci wobec powstania - Upadek powstania	- poprawnie posługuje się pojęciem godzina „W” - umiejscawia w czasie: wybuch powstania warszawskiego (1 VIII 1944), kapitulację powstania warszawskiego (2 X 1944)	- poprawnie posługuje się pojęciami: Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, Manifest PKWN, Rząd Tymczasowy - umiejscawia w czasie: ogłoszenie	- umiejscawia w czasie: powstanie Wojska Polskiego (22 VII 1944), ofensywę zimową wojsk sowieckich (I 1945) - wskazuje na mapie kierunki natarć Armii	- poprawnie posługuje się pojęciem Rosyjska Wyzwoleńcza Armia Narodowa - umiejscawia w czasie powstanie PKWN (21 VII 1944)	- ocenia i uzasadnia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną

	- Rola i znaczenie powstania warszawskiego - Nowe rządy w Polsce - Walki na ziemiach polskich	- wskazuje na mapie rejony, w których realizowano akcję „Burza” - rozpoznaje postać Tadeusza Komorowskiego ps. Bór - krótko przedstawia przyczyny i skutki powstania warszawskiego	Manifestu PKWN (22 VII 1944), powstanie Rządu Tymczasowego (31 XII 1944), wyzwolenie Warszawy (I 1945) - umiejscawia w czasie i przestrzeni walki o Wał Pomorski (I/II 1945), wyparcie Niemców z Wielkopolski (II 1945) oraz Gdańska i Gdyni (III 1945) - rozpoznaje postać Stanisława Mikołajczyka - tłumaczy, dlaczego zdecydowano się na akcje „Burza” w Warszawie - wskazuje kluczowe momenty w przebiegu powstania warszawskiego - charakteryzuje bilans powstania warszawskiego - opisuje przebieg walk na ziemiach polskich w 1945 r.	Czerwonej na ziemiach polskich - rozpoznaje postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Zygmunta Berlinga, Tomasza Arciszewskiego - charakteryzuje przebieg walk w czasie powstania warszawskiego - omawia postawę aliantów wobec powstania warszawskiego - szczegółowo przedstawia położenie ludności cywilnej Warszawy w czasie powstania - objaśnia, jakie znaczenie dla warszawiaków w okresie powstania miała działalność Szarych Szeregów - szczegółowo przedstawia relacje między władzą komunistyczną w kraju i rządem emigracyjnym po upadku powstania warszawskiego	- rozpoznaje postacie: Ericha von dem Bacha-Zelewskiego, Oskara Dirlewangera, Iwana Sierowa - wykazuje i uzasadnia, jak zachowały się oddziały 1 Armii Wojska Polskiego wobec walk toczonych w Warszawie - wymienia przykłady zbrodni na ludności cywilnej popełnionych w czasie powstania warszawskiego	- ocenia i uzasadnia polityczne i historyczne znaczenie powstania warszawskiego
Polacy na frontach II wojny światowej	- Geneza i początki Polskich Sił Zbrojnych	- poprawnie posługuje się pojęciem Polskie Siły Zbrojne	- umiejscawia w czasie i przestrzeni bitwę o Narwik (V 1940)	- umiejscawia w czasie powstanie 1 Dywizji	- umiejscawia w czasie i przestrzeni: bitwę pod Arnhem (IX 1944),	- ocenia i uzasadnia militarny wkład Polaków

	- Polskie lotnictwo w Anglii - Walki w Afryce - Udział w wyzwalaniu Włoch i krajów Europy Zachodniej - Formacje zbrojne u boku ZSRS	- umiejscawia w czasie i przestrzeni bitwę o Monte Cassino (V 1944) - rozpoznaje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa - tłumaczy, w jakich okolicznościach powstały Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie - krótko przedstawia losy armii gen. Andersa po jej ewakuacji z ZSRS	- rozpoznaje postacie: Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego - tłumaczy, jaką rolę w bitwie o Anglię odegrało polskie lotnictwo - wskazuje formacje lotnicze, które brały udział w bitwie o Anglię - przedstawia rolę wojsk polskich w wyzwalaniu Europy Zachodniej - opisuje udział 1 Armii Wojska Polskiego w wyzwalaniu ziem polskich	Piechoty im. T. Kościuszki (V 1943) - umiejscawia w czasie i przestrzeni: bitwę o Tobruk (VIII-XII 1941), pod Lenino (X 1943), bitwę pod Falaise (VI 1944) - rozpoznaje postać Zygmunta Berlinga - szczegółowo przedstawia udział wojsk polskich w walkach w Afryce - szczegółowo przedstawia proces tworzenia się wojsk polskich u boku Armii Czerwonej	zajęcie Bolonii (IV 1945) - rozpoznaje postacie: Michała Żymierskiego ps. Rola, Karola Świerczewskiego - szczegółowo charakteryzuje losy polskiej floty wojennej - szczegółowo omawia udział 2 Armii Wojska Polskiego w wyzwalaniu Europy Środkowej	na różnych frontach II wojny światowej